

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00

F: 01 428 47 33

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

1. Zahteva predlagatelja za:		
a)	obravnavo neusklajenega gradiva	DA
b)	nujnost obravnave	NE
c)	obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti	NE
2. Predlog za skrajšanje poslovnih rokov z obrazložitvijo razlogov:		
(Navedite razloge.)		
3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu:		DA
4. Gradivo je lektorirano:		DA Lekturo opravila: lektorica Nina Modrijan, Prevajalska agencija Julija
5. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. ... z dne ...		
6. Predstavitev medresorskega usklajevanja:		
Gradivo je bilo poslano v medresorsko usklajevanje: – Službi Vlade RS za zakonodajo, – Ministrstvu za pravosodje, – Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve in enake možnosti, – Ministrstvu za obrambo, – Ministrstvu za infrastrukturo, – Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, – Ministrstvu za finance, – Ministrstvu za zdravje, – Varuhu človekovih pravic, – Informacijskemu pooblaščenču		
(Datum pošiljanja: 17. 2. 2016)		
(Gradivo je usklajeno:	v celoti/ večinoma /delno	
	Bistvena neusklajena vprašanja in razlogi za to: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (enak predlog pa sta poslala tudi Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije in Svet za invalide RS) so predlagali, da bi dopolnili določbe o vodenju posameznih evidenc policije s podatki o invalidnosti kot osebni okoliščini oškodovancev. Za mnenje smo vprašali Ministrstvo za pravosodje, Službo Vlade za zakonodajo in Informacijskega pooblaščenca. Tako MP kot SVZ (IP se do navedenega vprašanja ni opredelil) imata pomisleke predvsem z vidika posega v načelo enake obravnave in posega v zasebnost. Menita tudi, da Konvencija o pravicah invalidov v 31. členu zavezuje države pogodbenice k zbiranju »ustreznih podatkov, vključno s statističnimi in raziskovalnimi, ki jim bodo omogočili oblikovanje in uresničevanje usmeritev za izvajanje te konvencije«, pri čemer pa niso prepričani, da gre pri podatkih, ki naj bi se	

po predlogu zbirali v evidencah policije, za takšne podatke kot jih predvideva konvencija, saj zlasti ni jasen namen takšnega zbiranja podatkov.

Policija ima poleg vidika načela enake obravnave (pri opravljanju policijskih nalog morajo policisti vsakomur zagotoviti enako varstvo njegovih pravic ne glede na narodnost, raso, barvo kože, spol, jezik, vero, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino) in varstva osebnih podatkov, saj gre za občutljive osebne podatke, pomisleke predvsem z vidika pridobivanja navedenih podatkov v praksi. Glede na to, da invalidnost ni nujno, da je navzven prepoznavna in da tudi ni nujno, da invalid navedeno okoliščino želi izpostaviti, bi v praksi pomenilo, da bi moral policist vsako osebo, ki bi bila žrtev kaznivega dejanja ali prekrška, vprašati, če je invalid. Ravno zaradi navedenega bi se taka oseba v policijskem postopku lahko počutila, da ni obravnavana enako. Povsem drugače je, ko invalidnost pomeni pomembno okoliščino pri ugotavljanju dejstev in okoliščin storitve kaznivega dejanja (npr. javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu Kazenskega zakonika, če to temelji na invalidnosti; pri kaznivih dejanjih z elementi nasilja, ko storilec zlorabi invalidnost kot stanje, zaradi katerega se oseba ne more upirati), saj gre za pomembne okoliščine, ki vplivajo na odmero kazni.

Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo je imela pripombe v zvezi z vzpostavitvijo evidence potnikov, prijavljenih na let, in evidenco potnikov iz sistema rezervacij letalskih kart. Po njihovem mnenju bi lahko bilo zbiranje podatkov, ki naj bi se zbirali v teh evidencah (sprememba 125. člena zakona), sporno z vidika sorazmernosti. Glede na to, da bi se na tak način nadziralo vse osebe, ne samo potencialno nevarnih oseb, bi zbiranje najrazličnejših podatkov (datum rezervacije, datum nameravanega potovanja, naslovi in drugi kontaktni podatki iz rezervacije...) lahko pomenilo nesorazmeren poseg v zasebnost.

Na podlagi že odkritih primerov storilcev in na podlagi drugih operativnih informacij je predvideno, da se bodo z analizo podatkov o potnikih pripravljala ocenjevalna merila, ki bodo predstavljala specifične potovalne vzorce storilcev. Skozi tako oblikovana ocenjevalna merila se bodo tekoče preverjali podatki, ki jih bomo dobili od letalskih prevoznikov, za policijo pa bodo predstavljali večjo stopnjo tveganja zgolj potniki, ki se bodo ujemali z omenjenimi specifičnimi potovalnimi vzorci. Natančnost ocenjevalnih meril bo odvisna prav od širokega spektra podatkov o potnikih. Ocenjuje se, da je mogoče izdelati zelo natančna ocenjevalna merila. Gre namreč za nabor manj občutljivih podatkov, ki so vključeni v mednarodno priznan PNR.GOV standard, ki ga priporočajo mednarodne organizacije IATA, WCO in ICAO. Natančnost ocenjevalnih meril bo v našem primeru ključnega pomena, saj to pomeni, da bodo usmerjena v ožjo specifično skupino ljudi.

Potrebno je poudariti, da pri podatkih o potnikih, ki se bodo obdelovali, ne bo šlo za občutljive osebne podatke, temveč za podatke v povezavi s potovanjem osebe. Z analizo teh podatkov oziroma kombinacijo posameznih podatkovnih elementov se lahko ugotovi specifične navade posamezne osebe oziroma način njegovega potovanja, ki se lahko razlikuje od »normalnega« vzorca večine potnikov. Če gre v tem primeru za storilca kaznivega dejanja, ki je član organizirane kriminalne združbe, je mogoče ta njegov način izpostaviti kot ocenjevalno merilo, saj se lahko na ta njegov modus, ki lahko predstavlja modus delovanja celotne združbe, uparijo tudi druge osebe – člani kriminalne združbe, ki jih policija še ne pozna. Zato so pomembni tudi podatki o povezanih osebah na rezervaciji letalskih kart, saj storilci pogosto letijo tudi skupaj ali

pa potujejo celo s svojimi žrtvami (npr. trgovina z ljudmi). Na tak način se lahko identificira ključne ljudi v posamezni kriminalni združbi in njihovo medsebojno povezovanje.

Primer:

Kot primer si lahko zamislimo, da kriminalisti preiskujejo kriminalno združbo ki se ukvarja s prostitucijo. Pozna se npr. identiteta dveh oseb, ki se s tem ukvarjata, ostali storilci nam niso poznani. Za ti dve osebi se pridobi podatke o njunem potovanju za določeno preteklo obdobje. Z analizo teh podatkov se ugotovi, da delujeta na zelo specifičen način, ki se ločuje od običajnega vzorca nedolžnih potnikov. Ta njun vzorec je npr. takšen:

- obe osebi potujeta na relaciji Ljubljana – Priština
- osebi opravita rezervacijo letalskih kart z istim elektronskim naslovom
- ena od oseb ima povratno karto
- oseba se vrača iz Prištine v Ljubljano od dva do štiri dni po odhodu iz Ljubljane
- oseba, ki ostaja v Prištini na letališču s svojo plačilno kartico plača letalske karte mlajšim puncam
- za mlajše punce so v Prištini preko določene agencije predhodno rezervirane letalske karte
- mlajše punce na letalu sedijo na sosednjih sedežih, poleg osebe, ki se vrača v Ljubljano.

Ta potovalni modus je tako mogoče sestaviti iz vseh navedenih podatkov o potnikih, ki so predvideni. Potrebo pa je imeti čim več podatkovnih elementov, da se z njihovo kombinacijo lahko sestavijo čim bolj kompleksa in natančna ocenjevalna merila, ki bodo dejansko usmerjena na posameznike. S pomočjo tega ocenjevalnega merila bo policija lahko odkrili žrtve trgovine z ljudmi ter morebitne druge med seboj povezane storilce. S takšnim pristopom bo policija lahko identificirala ne zgolj posameznike temveč tudi kriminalno združbo.

Služba Vlade RS za zakonodajo je opozorila tudi na nedefiniranosti metode »push« v noveli ZNPPol in da bi bilo hkrati s predlagano ureditvijo treba nujno poseči tudi v Zakon o letalstvu (predlog, da bi se zakona v državnem zboru obravnavala v »paketu«).

Strinjamo se z njihovo trditvijo, da je za celovito ureditev navedenega področja potrebna tudi sprememba Zakona o letalstvu, saj se PNR določbe v noveli ZNPPol ne bodo mogle izvajati brez predhodne dopolnitve Zakona o letalstvu z določbami, ki bodo letalske prevoznike zavezovale k posredovanju podatkov.

18. 5. 2016 so se predstavniki policije sestali s predstavniki Ministrstva za pravosodje in Ministrstva za infrastrukturo, Sektor za letalstvo, zaradi uskladitve stališč glede

predloga določb, ki urejajo uporabo podatkov PNR v predlagani noveli ZNPPol. Vsi prisotni na sestanku so se strinjali, da je čimprejšnje odprtje Zakon o letalstvu nujno za pripravo celovite in uporabne zakonske podlage, ki bo urejala to področje. Določbe v navedenem zakonu glede posredovanja podatkov o potnikih letalskih prevoznikov bodo namreč predstavljale neke vrste »lex specialis« v odnosu do predlaganih določbe v ZNPPol, ki obravnavajo to tematiko. V okviru novih PNR določb bo v Zakonu o letalstvu opredeljena tudi »push« metoda pošiljanja podatkov o potnikih, kot zaveza letalskih prevoznikov.

Ministrstvo za pravosodje nasprotuje uvedbi električnega paralizatorja kot prisilnega sredstva. Menijo, da je da je električni paralizator nevaren za človeško integriteto, zlasti z vidika absolutne prepovedi mučenja in ponižujočega ravnanja, zdravja ipd. ter da utegne priti v primeru uvedbe električnega paralizatorja do njegove širše uporabe v praksi.

Uvedbo električnega paralizatorja kot prisilnega sredstva smo predlagali glede na konkretne primere, do katerih prihaja v praksi, na podlagi katerih smo ugotovili, da policisti nimajo ustreznega prisilnega sredstva, s katerim bi lahko z varne razdalje in učinkovito obvladali osebo, ki se aktivno upira z orožjem ali nevarnim predmetom. Gre za specifične situacije (oseba se z nožem, sekiro, vilami ali drugim nevarnim predmetom upira izvedbi policijske naloge), pri katerih ni mogoče odlašati z ukrepanjem. Dodatna izobraževanja in usposabljanja, boljša zaščitna oprema, večje število policistov, boljši delovni pogoji ipd. pa v takih primerih niso zagotovilo za zmanjšanje tveganja za ogroženost življenja policista ali koga drugega.

Predvideno je, da bi električne paralizatorje smeli uporabljati le tisti policisti, ki opravljajo naloge v intervencijskih skupinah in drugih podobnih oblikah dela.

Smo pa pogoje za uporabo električnega paralizatorja še dodatno zaostрили in jih še bolj približali pogojem za uporabo strelnega orožja (zoper t.i. privilegirane osebe kot so otroci, vidno bolne, stare in onemogle osebe ... so pogoji enaki pogojem za uporabo strelnega orožja).

Menimo, da so pogoji za uporabo v skladu s priporočili CPT, da morajo biti omejeni na nevarnost za življenje ali hude poškodbe, če je uporaba drugih milejših prisilnih sredstev neuspešna.

V predlogu zakona smo dodali način uporabe električnega paralizatorja (z izstrelitvijo elektrod v osebo in le izjemoma z neposrednim dotikom), s čimer je opredeljen tudi tip električnih paralizatorjev, ki bi jih smeli uporabljati policisti. Zaradi večje preverljivosti uporabe je dodana obveznost, da morajo električni paralizatorji imeti podatkovno bazo podatkov, da morajo biti opremljeni s kamero, s katero se bo dokumentiral policijski postopek in da morajo po uporabi električnega paralizatorja policisti zagotoviti, da osebo pregleda zdravnik. Uporaba električnega paralizatorja zoper t.i. privilegirane osebe (otrok, vidno bolnim, starim, onemoglim osebam, vidno težkim invalidom in vidno nosečim ženskam) je dovoljena le, če so izpolnjeni pogoji za uporabo strelnega orožja.

Na zakonski ravni je dodana obveznost, da morajo biti policisti usposobljeni za uporabo prisilnih sredstev (novi drugi odstavek 74. člena), vsako uporabo pa bo preverila tudi posebna komisija (predlagana sprememba 133. člena). Glede na drugi odstavek 73. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije gre za uporabo prisilnih sredstev le takrat, ko policisti pri opravljanju policijskih nalog uporabijo katero od sredstev iz prejšnjega odstavka za neposredno delovanje na osebe. Ne glede na navedeno je predvideno spremljanje tudi tistih primerov, ko bodo policisti električni paralizator pripravili za uporabo z vklopom naprave.

Predvideno je, da bi bile posamezne vsebine (opredelitev vrste podatkov, ki jih mora zaradi lažje preverljivosti zakonitosti in strokovnosti uporabe beležiti naprava, predviden postopek po uporabi ...) urejene v podzakonskem predpisu.

Podrobnejši razlogi za odločitev o predlogu uvedbe električnega paralizatorja kot prisilnega sredstva policistov so razvidni iz priloženega gradiva. Poudarjamo pa, da od Ministrstva za pravosodje, niti od Varuha človekovih pravic in Amnesty International, ki sta prav tako zadržana oziroma nasprotujeta njegovi uvedbi, nismo prejeli predloga boljše rešitve, ki bi zagotovila večjo varnost policistov in tudi oseb zoper katere policisti morajo uporabiti prisilna sredstva v primerih, ko je predvidena uporaba električnega paralizatorja.

Ministrstvo za pravosodje v zvezi z evidenco gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb meni, da bi se izvirni posnetki kaznivih dejanj smeli hraniti le v primerih, ko bi bil pregon storilca kaznivega dejanja še vedno "aktiven", sicer pa bi se moral na posnetkih izvesti t. i. "hashing" (računalniško maskiranje/računalniška pretvorba posnetka), saj bi s 60 letno hrambo izvirnih posnetkov mladoletna žrtev po njihovem mnenju postala »trajni objekt« policijske evidence.

V zvezi s predlogom o preučitvi možnosti hrambe t.i. »hashing« podpisov (ang. fingerprint) fotografij in avdio ter videoposnetkov namesto dejanskih gradiv, opozarjamo, da države, ki veliko vlagajo v razvoj identifikacijskih postopkov (VID proces) ne izvajajo t.i. podpisovanja fotografij in avdio ter video posnetkov. Predstavniki držav, od katerih smo pridobili strokovna stališča (Nizozemska, Francija, Belgija, Velika Britanija, Danska, Avstralija) v celoti odsvetujejo kakršnokoli spreminjanje izvorno najdenih fotografij in avdio ter videoposnetkov (megljenje, anonimiziranje ipd.), kakor tudi zgolj hrambo »hash« vrednosti originalnih posnetkov oziroma zgolj PhotoDNA vrednosti. V okviru identifikacijskega postopka se običajno uporabljata MD5 oz. SHA1 »hash« algoritma, saj ta dva tipa algoritmov omogočata 100 % zadetek/povezavo med posnetki po »hash« vrednosti. Delovanje PhotoDNA tudi omogoča 100 % zadetek/povezavo med posnetki, vendar pod drugačnimi pogoji oziroma v povezavi s spremembami na posnetkih. Tipičen primer predstavlja hramba originalnega barvnega posnetka spolne zlorabe otrok, medtem ko je zaseženi posnetek sicer vsebinsko enak, vendar gre za črno-bel posnetek. V takih primerih »hash« algoritmi (npr. MD5, SHA1) ne zagotavljajo več 100 % natančnosti zadetka/povezave med posnetki; »hash« vrednosti so v celoti spremenjene in takšno povezovanje ni mogoče. Princip delovanja PhotoDNA bo zagotovil natanko to - povezavo med barvnim originalnim in (zaseženim) črno-belim posnetkom. Podobno velja z datotekami z različnimi končnicami (ang. extensions): »hash« algoritmi bodo zaznali datoteko tipa JPEG s tipom JPEG, ne pa tudi z datoteko tipa GIF, pa čeprav gre za enak posnetek. Takšno povezavo bo vzpostavil PhotoDNA. Vsekakor je PhotoDNA zelo uporaben sistem in je predvideno, da bo kot takšen dodatno implementiran v nastajajočo evidenco (kot eden izmed možnih filtrov). Ne gre zanemariti, da programska oprema, ki je predvidena za delovanje te evidence, vsebuje tudi PhotoDNA in tudi nekatere hash algoritme. Nadalje

omenjene države opozarjajo, da v kolikor ostane pri osnovnem predlogu Ministrstva za pravosodje (t.j. anonimizacija mladoletnih žrtev na posnetkih), se bomo pri izvajanju VID postopkov s pomočjo evidence soočili z nesorazmernimi težavami, hkrati pa lahko nastane tudi dvom o ustrezni integriteti podatkov v evidenci, kar lahko povzroči, da samo delovanje evidence ne bo učinkovito, strokovno in pregledno. T.i. »hashiranje« in povezovanje (z različnimi »hash« algoritmi ali PhotoDNA) je sestavni del več različnih aktivnosti z originalnimi posnetki, prav originalni posnetki pa morajo biti sestavni del te evidence. Dejstvo je, da bodo v prihodnosti zagotovo razviti še stabilnejši »hash« algoritmi, nadgradnje sistema PhotoDNA in novi sodobnejši pristopi, zaradi česar bo potrebno izvajati omenjene aktivnosti z novejšimi metodami na originalnih posnetkih, ki se jih ne sme spreminjati. Tudi vsaka sprememba na samem posnetku pomeni poseg v integriteto tega posnetka ter tudi njegovo drugačno »hash« vrednost, posledično pa tudi izgubo primerljivih podatkov za delo. S predlagano rešitvijo o možnosti hrambe t. i. podpisov posnetkov pride tudi do izgube meta podatkov (torej podatki o podatkih), ki pa so dragocen vir za lociranje, iskanje mladoletnih žrtev spolnih zlorab ter tudi storilcev in dokazov. V kolikor ne bi razpolagali z originalnimi posnetki, lahko to v praksi pomeni reviktimizacijo žrtev spolne zlorabe, ki bi jo morali znova spraševati o zlorabi nad njo, hkrati pa bi povzročili podvajanje identifikacijskih postopkov, namesto da bi se osredotočili na identifikacijo novih mladoletnih žrtev spolnih zlorab. Vse to pa je v nasprotju s cilji o vzpostavitvi omenjene evidence. Vzpostavitev nacionalnih evidenc s posnetki spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb je tudi cilj mnogih držav v bližnji prihodnosti, saj so se takšne evidence pokazale kot dobra praksa odkrivanja, preiskovanja in preprečevanja tovrstne kriminalitete v prej navedenih državah. Tudi upoštevajoč sodno prakso je pomembna hramba originalnih dokazov, različne tehnične možnosti hrambe pa so lahko le njihova nadgradnja.

Informacijski pooblaščenec je opozoril na črtanje policistove izrecne dolžnosti, da osebo, od katere na podlagi ZNPPol zbira obvestila (tudi če gre za pisno zbiranje obvestil), predhodno opozori na pravico do anonimnosti in prostovoljnosti. Predlaga, da se splošna dolžnost pouka o prostovoljnosti ohrani v 2. odstavku 34. člena ZNPPol, ter da se posebej izključi zgolj za tiste primere, ko to ni potrebno oz. smiselno.

ZNPPol v 34. členu ureja pogoje in način zbiranja obvestil policistov pri opravljanju policijskih nalog. Glede na določbo četrtega odstavka prvega člena je zbiranje obvestil po tem zakonu skoraj izključno povezano z obravnavo dogodkov, ko bi bilo neprimerno, da bi policisti osebe vnaprej opozarjali, da je zbiranje obvestil prostovoljno in da imajo pravico do anonimnosti (za kakšne dogodke gre je predstavljeno v obrazložitvi člena). So pa (sicer redki) primeri, ko bi bilo to smiselno, zato je ta izjema (in ne pravilo) ustrezno opredeljena. Opozarjamo, da sprememba določbe tega člena ne posega v pravico do anonimnosti in prostovoljnosti, temveč na obveznost seznanitve z navedenimi pravicami. Zbiranje obvestil od osebe v postopku o prekršku ali v (pred) kazenskem postopku (priča, osumljenec...) se opravi na podlagi določil Zakona o prekrških in Zakona o kazenskem postopku in ne ZNPPol. Navedeno velja tudi za pisna zaprosila v zvezi s prekrški, in ko so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje.

Informacijski pooblaščenec opozarja na dodane možnosti rabe termovizijskih kamer pri iskanju oseb (43. člen ZNPPol), saj bi se po njegovem mnenju takšna raba v primeru vpogleda skozi zidove zasebnih stanovanj že lahko štela za hišno preiskavo, in da mora biti torej izvedena v skladu z zakonskimi pogoji zanjo. Predlaga tudi, da se v zvezi z izvedbo predlaganih ukrepov za izsleditev iskane osebe napoti na smiselno rabo določb ZKP, ki že podrobneje predpisujejo tako pogoje za odreditev kot tudi način izvedbe teh ukrepov. **Informacijski pooblaščenec** tudi predlaga, da se v zvezi z

navedenimi spremembami izdela celovita analiza vplivov na zasebnost.

Policija išče osebe, ki so pogrešane (so se npr. izgubile) in za katere je glede na okoliščine mogoče domnevati, da potrebujejo pomoč (otroci, starejše osebe, osebe, ki so se izgubile pri hoji v gore, po gozdu, pri raziskovanju podzemnih jam itd.). Tem osebam grozi določena nevarnost za njihovo življenje ali zdravje, zato jih je treba poiskati in jim pomagati (humanitarna vloga policije). V tretjem odstavku so konkretno določena tehnična sredstva, ki jih smejo policisti poleg službenega psa uporabiti pri iskanju oseb. Med navedenimi tehničnimi sredstvi so tudi termovizijske kamere, ki policistom predvsem v nočnem času omogočajo hitrejšo najdbo in s tem pravočasno zagotovitev pomoči pogrešani osebi. Glede na namen (najdba pogrešane osebe) ne vidimo razloga, da bi policisti termo kamere uporabili za vpogled v zasebno stanovanje, če lahko to preverijo na enostavnejši način (zbiranje obvestil na istem naslovu), prav tako ne vidimo uporabne vrednosti termovizije v tovrstnih primerih (termovizijo bi iz zunanje strani zaznala toplotno izgubo stavbe – npr. večje toplotno oddajanje v določenih prostorih, kar bi prej lahko bila posledica oddajanja toplote zaradi vključenih elektronskih naprav kot pa zaradi oddajanja telesne toplote). V zvezi s posegi v zasebnost s termovizijsko napravo pa je Višje sodišče v Ljubljani v odločbi, št. V. Kp 11445/2014 SL00 s 26. 3. 2015, zavzelo stališče, da pri uporabi termovizijske naprave ne gre za poseg v ustavno pravico do nedotakljivosti stanovanja.

Menimo tudi, da pri izvedbi ukrepov za izsleditev iskane osebe sklicevanje na smiselno uporabo določb ZKP ne bi bilo ustrezno. Naloge pristojnega državnega tožilca in preiskovalnega sodnika so v ZKP točno določene in so povezane s (pred) kazenskim postopkom. V primerih, ko bi policisti smeli izvesti ukrepe iz na novo predlaganega četrtega odstavka 43. člena ZNPPol, pa gre za situacije, ko je glede na okoliščine mogoče domnevati, da oseba potrebuje pomoč, zato je izvedba posameznih (najobčutljivejših) ukrepov povezana z vlogo sodnika kot garanta in ne v smislu kot jo ima po ZKP. Menimo tudi, da predlagana določba vsebuje ustrezne varovalke, ki so potrebne, da se prepreči nepotrebne in nesorazmerne posege v zasebnost iskane ali tretjih oseb. Podrobnejši razlogi za razširitev pristojnosti policije zaradi izsleditve pogrešane osebe kot tudi prej omenjene varovalke so predstavljene v analizi tveganj, ki smo jo pripravili in je priložena h gradivu.

Informacijski pooblaščenec opozarja tudi na nepotrebno nižanje dokaznega standarda za razpis prikrite in namenske kontrole (44. in 45. člen ZNPPol). Po njegovem mnenju se nižanje standarda neprimerno utemeljuje s tujimi jezikovnimi različicami pripadajočega Sklepa EU, zato predlaga, da se ohrani obstoječ dokazni standard, ki za povsem primerljive ukrepe velja tudi v ZKP.

Razlog za nižji standard pri prikriti in namenski kontroli ni posledica očitkov Evropske komisije, da Republika Slovenija razpiše premalo tovrstnih ukrepov (navedeno je izpostavljeno v povezavi z očitno nižjim standardom, ki se za izvedbo navedenih ukrepov zahteva v drugih državah), temveč je vsebinske narave. Pri prikriti in namenski kontroli gre za klasična policijska ukrepa (značilna zlasti za predkazenski postopek, oziroma začetek kazenskega postopka, v nekaterih primerih pa služita lahko tudi kot preventivni ukrep) in ne gre za prikrita preiskovalna ukrepa, zato je dokazni standard (utemeljeni razlogi za sum) nesorazmeren. Gledano vsebinsko, je drugi odstavek 36. člena Sklepa, z vidika načela sorazmernosti, nekoliko bližji razlogom za sum, z vidika potrebne prepričljive obrazložitve pa utemeljenim razlogom za sum. Standard »razlogi za sum« smo v prvih različicah predloga zakona predlagali, ker ZKP nima vmesnega

standarda med »razlogi za sum« in »utemeljenimi razlogi za sum«. V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje smo zato predlagali nov standard "zadostni dejanski razlogi", ki po vsebini pomeni stopnjo med razlogi za sum in utemeljenimi razlogi za sum. Gre za sum vzbujaajoče okoliščine, ki izhajajo iz operativnih podatkov policije ali zbranih obvestil in ki jih je že mogoče do določene mere preveriti in ki so neposredno ali posredno povezane s kaznivimi dejanji oziroma določeno osebo.

Informacijski pooblaščenec je tudi mnenja, da ne vidi potrebe, da se v 1. odstavek 112. člena zapisuje (domala splošna) podlaga za zbiranje biometrijskih podatkov zaradi izvajanja vseh nalog policije.

Obdelava biometričnih podatkov je v predlogu zakona dodana ravno na podlagi priporočil Informacijskega pooblaščenca v preteklosti, da bi za primerjavo (obdelavo) prstnih odtisov in odtisov dlani, fotografije osebe s fotografijami drugih oseb ter primerjavo profilov DNK morali imeti konkretno pravno podlago v zakonu, ker da je splošna pravna podlaga iz prvega odstavka 112. člena v povezavi z določbami ZKP, ki policiji nalagajo določene obveznosti za izsleditev storilca kaznivega dejanja, pomanjkljiva (določa obdelavo osebnih podatkov ne pa tudi biometričnih značilnosti). Predlog spremembe prvega in drugega odstavka 112. člena določa možnost obdelave biometričnih značilnosti pri identifikacijskem postopku in pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj. Določbe ne razumemo kot podlage za vsesplošno zbiranje podatkov o biometričnih značilnosti, zato smo zaradi večje jasnosti v členu dodali, da smejo policisti pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj primerjati prstne odtise in odtise dlani, fotografije s fotografijami drugih oseb ter primerjati profile DNK, če je to glede na okoliščine storitve konkretnega kaznivega dejanja nujno in potrebno.

V zvezi z zbiranjem podatkov o potnikih (nov 112.a člen) Informacijski pooblaščenec nasprotuje vključitvi notranjih letov, z razlago, da ta nesorazmerno posega v pravico potnikov do svobodnega gibanja, oz. specifično, da ni izkazana potreba, da bi bilo treba vse potnike na notranjih letih tudi avtomatsko tiralčno preverjati. V zvezi s tem opozarja, da policija z obdelavo podatkov o potnikih dobiva na razpolago nove tehnične možnosti, da zbere in obdelo določene podatke o večjem številu posameznikov, ne da bi se pri tem zamejila na ukrepanje v primeru izkazanega suma zoper določenega posameznika. Informacijski pooblaščenec predlaga tudi izključitev lažjih premoženjskih kaznivih dejanj iz kataloga kaznivih dejanj ter da se opredeli tudi inšpekcijska in prekrškovna pristojnost IP kot nacionalnega nadzornega organa, glede nadzora navedene zbirke.

Opredelitev pogojev za zbiranje podatkov o letalskih potnikih je eden izmed ukrepov za preprečevanje in odkrivanje terorizma. V zadnjem času se namreč različne oblike terorizma vse pogostejše pojavljajo tudi v Evropi. Evropski svet je zbiranje in obdelavo podatkov o letalskih potnikih prepoznal kot učinkovito proaktivno orodje za boj proti terorizmu in drugim hujšim oblikam kriminalitete, saj z ustreznim analitičnim pristopom omogoča strateško in operativno ocenjevanje tveganj z usmerjanjem policijskih aktivnosti na potencialne storilce hudih kaznivih dejanj in na druge iskane osebe. Obdelava podatkov o potnikih, bi se glede na predlagano določbo izvajala z namenom preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja ali pregona terorističnih in drugih hudih kaznivih dejanj, in sicer za odkritje in prijetje storilcev in sotorilcev navedenih kaznivih dejanj, razkritje kriminalnih mrež in povezave med njihovimi člani in dokazovanje krivde navedenim storilcem. Proaktivno delovanje policije v določenih primerih je v skladu z vsemi sprejetimi in veljavnimi EU in nacionalnimi razvojnimi dokumenti na področju

varnosti. Namreč že Evropski svet v Stockholmskem programu, ki predstavlja temeljni razvojno strateški dokument za zagotavljanje notranje varnosti EU poudarja, da je razvoj območja svobode, varnosti in pravice obravnava kot prednostno vprašanje, ker gre za enega od osrednjih interesov držav članic EU. V tem dokumentu ugotavlja, da terorizem in druge hujše oblike mednarodnega kriminala še naprej resno ogrožajo notranjo varnost EU, zaradi česar se od držav članic ter pristojnih organov odkrivanja in kazenskega pregona zahteva jasen in celovit odziv. Ta dokument obvezuje pristojne organe, da morajo njihove aktivnosti pri izvajanju sprejetih strategij boja zoper navedene varnostne grožnje temeljiti na proaktivnem pristopu na podlagi obveščevalnih podatkov in v tesnem medsebojnem sodelovanju pri izmenjavi informacij. Evropski svet v tem dokumentu nato še prepoznava obdelavo podatkov o potnikih za namen preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja in pregona terorističnih in hudih kaznivih dejanj kot učinkovito proaktivno orodje policije.

Tem EU smernicam je sledila tudi Slovenija s sprejetjem Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016 (Uradni list RS št. 83/2012, z 6. 11. 2012), ki predstavlja temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na področju preprečevanja kriminala, ki ga je sprejel Državni zbor RS. V tem dokumentu so povzete zgoraj navedene usmeritve iz Stocholmskega programa in poudarja pomen proaktivnega pristopa z izmenjavo informacij v boju proti hujšim oblikam kriminala. Pomen proaktivnega pristopa v uvodu utemeljuje s tem: *»Številni varnostno kočljivi in pomembni dogodki, ki smo jim bili priča v preteklosti, še posebej pa tisti, ki jih spremljamo v današnjem času ob prebujanju in množičnem zavedanju številnih narodov po svetu, da sta svoboda in s tem povezana varnost bivanja, ustvarjanja in življenja dobrini sami po sebi, vendar nista dani sami po sebi in brez prizadevanja vsakega posameznika posebej in celotne družbene skupnosti skupaj, nas opozarjajo, da je treba delovati proaktivno, pa tudi globalno preventivno, če želimo, da bodo tudi represivni ukrepi, kot skrajni in naknadni, imeli pozitiven učinek.«*

Poleg tega se v tem dokumentu ugotavlja, da so: *»... nujno potrebne posodobitve policijskih pooblastil ter notranje organizacije in izrabe obstoječih resursov, ki bodo omogočale učinkovitejše delo varnostnih in pravosodnih organov ob neposredni teroristični nevarnosti ali storjenem tovrstnem kaznivem dejanju.«* ter nadalje, da je: *»Povečanje števila odkritih kaznivih dejanj, povezanih z organizirano kriminaliteto, je predvsem v boljšem proaktivnem delovanju organov odkrivanja in pregona, ki je tudi temelj odkrivanja kaznivih dejanj organizirane kriminalitete. Kot rešitev je nato v dokumentu navedeno: »Da bi uresničili svoje obveznosti, ki izhajajo iz kolektivne odgovornosti pri zagotavljanju varnosti, izpolnili pričakovanja mednarodne skupnosti ter zagotovili učinkovito omejevanje terorizma na nacionalni ravni, je nujno treba zagotoviti učinkovit preventiven in proaktiven pristop. V tem kontekstu sta med prioritetami zgodnje prepoznavanje in omejevanje vseh pojavnih oblik terorizma.«*

Skladno z navedenimi razvojnimi usmeritvami slovenska Policija v svojem novem razvojnem dokumentu; Resoluciji o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – *»Kakovostna policija za varno Slovenijo«* (Uradni list RS, št. 75/2015, z 8. 10. 2015) pripravlja dolgoročne smernice, ki glede na sodobne trende in razvoj kriminalitete, temeljijo prav na ustrezni prilagoditvi formalnih in funkcionalnih organizacijskih struktur in na nujnih potrebah vpeljevanja novih taktik in metodik dela, s souporabo napredne tehnične in informacijske tehnologije. Uvedba pooblastila za obdelavo in uporabo podatkov o potnikih pa pomeni operacionalizacijo te vizije slovenske Policije.

Že iz naštetih razvojno usmerjevalnih dokumentov, ki jih je v RS sprejel Državni zbor RS izhaja potreba po zagotovitvi večje varnosti in uvedbi novih bolj učinkovitih pooblastil, kar pa žal paradoksalno pomeni tudi dodaten poseg v človekove pravice in svoboščine. Ta sorazmeren poseg je zelo podrobno in s konkretnimi argumenti predstavljen v gradivu - ocena učinkov na varstvo osebnih podatkov, ki je priložena h gradivu

Zbiranje in obdelavo podatkov o potnikih tudi na notranjih letih je podrobno na konkretnih dejstvih utemeljen že v navedenem gradivu - oceni učinkov na varstvo osebnih podatkov. Kljub temu ponavljamo, da organiziran kriminal oziroma storilci, ki se s tem ukvarjajo, ne izbirajo letov posameznih letalskih družb ali zgolj lete iz tretjih držav na območje EU ali obratno. Potujejo namreč v kraje, kjer se neposredno povezujejo z drugimi kriminalnimi združbami oziroma tja, kjer trenutno izvajajo svoje kriminalne aktivnosti. Te kraje oziroma smer svojega potovanja ter njihov specifičen način izvrševanja kaznivih dejanj pogosto tudi menjajo zaradi prilagajanja na ukrepe organov odkrivanja oziroma kazenskega pregona. V gradivu je naveden primer iz izkušenj države članice, kjer je analiza podatkov PNR razkrila kriminalno združbo, ki se je ukvarjala s trgovino z ljudmi, pri čemer so pri potovanju z letali za prijavo na notranji let storilci uporabljali ponarejene dokumente, svoje prave dokumente pa za prijavo na let, namenjen iz/v tretjo državo. Pogosti so tudi primeri, ko storilci za vstop v Schengensko območje izkoristijo velike ilegalne migracijske pritiske, kjer lahko nato z migracijsko urejenim statusom neovirano potujejo znotraj EU in izvajajo kriminalne aktivnosti. Izhajajoč iz tega dejstva menimo, da je naš predlog za zbiranje podatkov o potnikih tudi na »notranjih« EU letih upravičen, saj bo policija na ta način lahko celovito zaznavala kriminalno okolje, ter enakovredno obravnavala vse potnike v letalskem prometu, pri tem pa bodo imeli storilci vsekakor manj možnosti za prilagajanje na ukrepe policije.

Na notranjih in zunanjih letih se bodo zbiral podatki o potnikih, ki bodo leteli preko letališča v Republiki Sloveniji, vključujoč tranzitne primere in ne za prelete, kot navajate.

Poleg tega poudarjamo, da je vključitev notranjih letov pri obdelavi podatkov o potnikih tudi uradno stališče Republike Slovenije v EU. Nedavno sprejeta EU PNR Direktiva, vsebina katere je bila predhodno usklajena v dialogu Komisija/Svet/EU Parlament, dopušča državam članicam tudi možnost vključitve notranjih letov pri implementaciji navedene direktive v nacionalne pravne rede. Te dopustnosti si pravno ne moremo razložiti drugače, kot da je morala biti ta možnost pred sprejetjem ustrezno pretehtana s strogim testom sorazmernosti, saj v obratnem primeru v EU PNR Direktivi ne bi smela biti niti omenjena, kar pa bi pomenilo, da ni dopustna.

Poleg tega predlagate vključitev notranjih letov šele po sprejemu takšne določbe v PNR direktivi, oz. po opravljenem tehtanju te direktive pred Sodiščem EU. V tem delu predvidevate »ustavno presojo« EU PNR direktive na Sodišču EU, kar je v tem primeru zgolj predvidevanje in ne dejstvo.

Glede na našo izvirno rešitev skozi proces usklajevanja stališč občutno zmanjšali čas hrambe podatkov (iz 2 leti na 9 mesecev oziroma iz absolutnega roka 5 let na 30 mesecev), zožali pa smo tudi nabor kaznivih dejanj, za katere se bodo podatki lahko

obdelovali ter dodali še naslednje zamejitve pri obdelavi podatkov:

Omejitve:

- Neposreden dostop do podatkov v Policiji ima le 8 policistov v enoti OOV (Oddelek za ocenjevanje varnostnih tveganj), ostali policisti, ki se ukvarjajo s preiskovanjem hujše kriminalitete pa le posredno preko enote OOV in le v posameznih utemeljenih primerih.
- Ob sprejemu podatkov operater vidi samo tiste podatke, ki se uparijo na predhodno določenih kriterijih (ocenjevalnih merilih ali ukrepih v FIO). Ostali zbrani podatki policistom niso vidni, lahko pa jih v evidenci vpogledajo, vendar morajo v sistem vpisati razlog vpogleda.

Transparetnost obdelave:

- Vse aktivnosti policistov pri obdelavi podatkov (čas obdelave podatkov, podatki policista, ki je podatke obdeloval, način obdelave, namen obdelave in drugi izvedeni ukrepi na tej podlagi) se v sistemu avtomatizirano beležijo.
- Ocenjevalna merila bodo pred integracijo v sistem ustrezno utemeljena z oceno tveganja in šele nato se bodo podatki, skozi takšna merila avtomatizirano preverjali.

Javnost dela:

- Enota OOV bo pripravljala četrt-letna in letna poročila o obdelavi podatkov in izvedenih ukrepih na tej podlagi. Ta poročila bodo javne narave.
- Potniki bodo imeli skladno z obstoječo zakonodajo pravico dostopa do svojih podatkov PNR, ter v določenih primerih tudi do njihovega popravka in izbrisa. Pripada jim tudi pravica do upravnega in sodnega varstva podatkov v primeru kršitve njegove zasebnosti ali predpisov, ki urejajo varstvo podatkov.

Kot je bilo že večkrat izpostavljeno, ne moremo v celoti sprejeti predloga o minimalistični rešitvi obdelave podatkov, saj po naši oceni, oceni Ministrstva za pravosodje in po tujih izkušnjah to pripelje do situacije, ko podatki o potnikih zaradi njihove kvalitativne vrednosti in zaradi prevelikih zakonskih omejitev policije ne bodo več uporabni za namen boja proti kriminalu.

Glede tiralične obdelave podatkov je že EU Komisija, poleg proaktivne (analitične) uporabe podatkov predstavila tudi njihovo sprotno (tiralično) uporabo. Posledično tiralično preverjanje podatkov predvideva tudi EU PNR Direktiva, ki predvideva primerjanje združenih API in PNR podatkov s podatkovnimi zbirkami, ki so pomembne za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja in pregona terorističnih kaznivih dejanj in hudih kaznivih dejanj, vključno s podatkovnimi zbirkami o osebah ali predmetih, ki so iskani ali so v zvezi z njimi razpisani ukrepi, v skladu s pravili Unije ter mednarodnimi in nacionalnimi pravili, ki veljajo za takšne zbirke.

Izhajajoč iz poslanstva in vloge policije gre pri tiraličnem preverjanju podatkov za povsem legitimno, legalno in nujno potrebno aktivnost policije. Iskanje oseb je namreč eno izmed generalnih policijskih pooblastil, ki je določeno v 43. členu ZNPPol. Prav tako to policiji nalaga 148. člen ZKP, na podlagi katerega »...mora policija ukreniti potrebno, da se izsledi storilec kaznivnega dejanja, da se storilec ali udeleženec ne skrije ali ne pobegne...«. Za izvršitev te naloge pa sme policija »...ukreniti, kar je potrebno v zvezi z ugotavljanjem istovetnosti oseb in predmetov..., razpisati iskanje osebe in stvari, ki se iščejo...«. Način iskanja, vrste razpisov in ukrepi so natančno

določeni z navodilom, ki ga je na zakonski podlagi izdal generalni direktor policije.

V preteklosti je ob javno izpostavljenih primerih neuspešnega iskanja pobeglih oseb (primer Zavašnik) strokovna javnost že ugotavljala, da je Policija pri tem s trenutnimi zakonskimi možnostmi zelo omejena in da za uspešno ciljno iskanje oseb nujno potrebuje dodatne zakonske možnosti. Vsekakor to možnost predstavlja tiralična obdelava podatkov API, ki je poleg tega nujno potrebna tudi za učinkovito delo policije pri zatiranju kriminalitete z vidika proaktivnega pristopa. Poleg izsleditve iskanih oseb in oseb, zoper katere so razpisani drugi ukrepi, povezani s preprečevanjem in odkrivanjem hujših kaznivih dejanj, bi izsleditev oziroma prijetje takšnih oseb posledično pomenilo tudi preprečitev njihovih nadaljnjih kaznivih dejanj. S tega vidika je zato nujno preverjanje vseh potnikov in ne samo tistih potnikov, ki bi se upirali po ocenjevalnih merilih.

Avtomatizirani zadetki se bodo v vsakem primeru morali še tiralično preveriti. To je namreč zakonska zahteva, saj je v 122. členu ZNPPol (avtomatizirana obdelava osebnih in drugih podatkov) določeno, da pristojni organ oziroma enota ne bo smela sprejemati odločitev, ki bi imela negativne pravne učinke na posameznika ali bi nanj pomembneje vplivale, le na podlagi avtomatizirane obdelave podatkov. Zato bodo policisti vsakršno avtomatizirano ujemanje podatkov še dodatno, selektivno, preverjali skozi evidence policije in druge javno dostopne informacijske vire.

V prvem predlogu zakona smo predvideli seznam terorističnih in hudih kaznivih dejanj, za katere bi se lahko obdelovali podatki o potnikih, ki pa smo ga v fazi usklajevanja z Informacijskim pooblaščencom in Ministrstvom za pravosodje skržili, pri čemer smo izključili tista, ki ne predstavljajo takšnih varnostnih groženj, da bi lahko v našem primeru upravičeno lahko govorili o razumnem ravnovesju do javne koristi. Izločili smo: goljufije (vključno z tistimi ki škodujejo finančni interesom EU), okoljski kriminal, nedovoljeno trgovino s kulturnimi dobrinami, piratstvo izdelkov, nedovoljeno trgovino s hormonskimi snovmi in trgovino z ukradenimi vozili. S tem seznamom se v celoti strinja tudi Ministrstvo za pravosodje.

Podrobnejši razlogi za uvedbo navedenega pooblastila so razvidni iz ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov, ki je priloga gradiva.

Menimo, da pristojnost Informacijskega pooblaščenca glede nadzora navedene zbirke izhaja iz Zakona o varstvu osebnih podatkov (tako kot za ostale zbirke – evidence, ki jih na podlagi zakona vodi policija).

Informacijski pooblaščenec se ne strinja s predlogom za uvedbo tehničnih sredstev za optično(avtomatizirano) prepoznavo registrskih tablic (nov 114.a člen) predvsem zaradi možnosti množične obdelave osebnih podatkov voznikov.

V zvezi z uvedbo navedenih tehničnih sredstev menimo, da je namen njihove uporabe v predlogu zakona točno določen in je vezan le na najhujše kršitve cestnega prometa zaradi katerih je treba vozila ali voznika izločiti iz prometa kot tudi primere, ko je treba

izslediti ukradeno vozilo ali iskano osebo. Menimo, da predlagana določba vzpostavlja ustrezne varovalne mehanizme, da se z navedenimi tehničnimi sredstvi ne bi izvajal množičen nadzor nad udeleženci cestnega prometa, kar bomo dodatno utemeljili v oceni tveganj. Predlog zakona namreč izrecno določa, da se smejo uporabljati le na vozilih policije (ne pa tudi stacionarna postavitve naprav), da jih smejo uporabljati le policisti določenih policijskih enot, da mora policija tudi pri organizaciji dela policistov paziti, da se jih ne uporablja na način, ki bi omogočal množični nadzor nad udeleženci cestnega prometa (npr., da bi se jih uporabljalo kot nadomestilo za stacionarne naprave – hkratna postavitve vozil na širšem območju na vseh pomembnih prometnih povezavah). Za razliko od ureditev v nekaterih drugih državah, kjer tovrstne podatke smejo hraniti tudi po več let, je predvideno takojšnje brisanje podatkov o vozilih, ki ne bodo uporabljeni za izvedbo nalog.

Navedeno pomeni, da ti podatki policistom niti komu drugemu ne bodo dostopni, zato bi v praksi uvedba sistema imela vpliv na zasebnost ampak zgolj tistih posameznikov, ki bodo vozili ukradeno ali neregistrirano vozilo in vozilo z ukradenimi registrskimi tablicami, ne bodo izpolnjevali pogojev za vožnjo motornega vozila ali bo za njimi razpisano iskanje. Ukrepi, ki bodo sledili izvedbi postopka s tako osebo, so določeni v drugih zakonih (Zakon o pravilih cestnega prometa, ZKP, ZNPPol...). Zgolj izjemoma, če se bo v nadaljnjem postopku izkazalo, da bo z vozilom, ki bo registrirano na ime iskane osebe ali osebe, ki ne bo izpolnjevala pogojev za vožnjo motornega vozila, upravljala druga oseba, bo policist postopek zaključil (poseg v človekovo zasebnost pa ne bo večji kot pri običajni – rutinski kontroli prometa).

Podrobnejši razlogi za odločitev o uvedbi navedenih tehničnih sredstev in ocena vplivov na zasebnost so razvidni iz priloženega gradiva.

Informacijski pooblaščenec IP opozarja, da so primeri, ko bo policija tehnična sredstva za zbiranje podatkov smela uporabljati tudi iz zgradb ali drugih objektov, vozila, plovila, zrakoplova in še zlasti brezpilotnega zrakoplova, preširoko opredeljeni in posledično pomenijo možnost prekomernega in nesorazmernega poseganja v zasebnost posameznikov. Pri tem posebej izpostavlja 2 alinejo, ki po njegovem mnenju dovoljuje rabo brezpilotnih zrakoplovov za zelo splošni namen, tj. za dokazovanje kaznivih dejanj in prekrškov, brez kakršnih koli dodatnih pogojev.

V predlaganem 114.a členu so v drugem odstavku v bistvu našteje pravne podlage, na podlagi katerih policisti smejo uporabljati tehnična sredstva za fotografiranje, video in avdio snemanje. Iz obrazložitve člena in amandmaja k veljavnemu prvemu odstavku 113. člena jasno izhaja, da določba policistom ne daje samostojne pravne podlage za uporabo določenih tehničnih sredstev (med drugim za fotografiranje ter video in avdio snemanje), temveč v povezavi z drugimi predpisi, ki policiji nalagajo obveznost zbiranja osebnih in drugih podatkov, namenjenih dokazovanju prekrškov in kaznivih dejanj. S tem je vzpostavljena naveza na druge predpise, ki določajo kriterije za uporabo navedenih tehničnih sredstev, s čimer se zagotavlja sorazmernost ukrepov določbe prvega odstavka 113. člena.

V zvezi z uporabo brezpilotnih zrakoplovov pri opravljanju policijskih nalog opozarjamo, da ne gre za širitev možnosti (celo splošne) uporabe tehničnih sredstev za fotografiranje ter video in avdio snemanje, temveč zgolj opredelitev, da smejo policisti v zakonsko določenih primerih poleg helikopterja, navedena sredstva uporabljati tudi na brezpilotnih zrakoplovih. Glede na to, da določba 114.a člena zgolj povzema (našteva) posamezna pooblastila, pri katerih policisti smejo na podlagi ZNPPol ali drugega predpisa uporabljati tehnična sredstva za fotografiranje, video in avdio snemanje

menimo, da določba ne more omogočati možnosti prekomernega in nesorazmernega poseganja v zasebnost posameznikov. Vsako izmed navedenih pooblastil namreč poleg pogojev za uporabo tehničnih sredstev ureja tudi ravnanje z navedenimi posnetki in njihovo hrambo. Razlogi za uporabo brezpilotnih zrakoplovov pri opravljanju policijskih nalog so podrobno pojasnjeni v priloženem gradivu.

Informacijski pooblaščenec tudi predlaga, da se besedilo 1. odst. 115. člena dopolni na način, da bo jasneje zapisano, v katerih primerih sme policija pridobivati osebne in druge podatke brez odredbe sodišča oz. državnega tožilca, in v katerih ne.

V zvezi z navedenim menimo, da to ni potrebno saj četrti odstavek 1. člena ZNPPol že določa uporabo tega ali drugih zakonov pri izbiranju dokazov (»Policija pri zbiranju dokazov ravna po določbah tega zakona samo, če drugi zakoni ne določajo pravil glede zbiranja dokazov.«). Odvisno od vrste in vsebine naloge, v zvezi s katero policija pisno zaproša za posredovanje podatkov, je odvisna tudi pravna podlaga na podlagi katere zaproša za podatke (Zakon o kazenskem postopku, Zakon o prekrških...).

Informacijski pooblaščenec v zvezi z evidenco gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb (30. alineja 1. odst. 125. člena), predlaga proučitev možnosti hrambe t.i. podpisov (angl. fingerprint) fotografij in audio oz. videoposnetkov, namesto dejanskih gradiv (še zlasti fotografij). V zvezi s hrambo DNK profilov, daktiloskopskih profilov in fotografij, odvzetih osebam, ki niso bile obsojene, Informacijski pooblaščenec predlaga

- da se ohrani stavek, da se način posredovanja potrebnih podatkov o načinu zaključka kazenskega postopka podrobneje predpiše v podzakonskem aktu, ter da se v prehodnih in končnih določbah predpiše rok za to;

- da se črta novo predlagana izjema zadržanja podatkov v blokirani evidenci zavoljo odložitve kazenskega pregona (največ 8 let), glede na to, da je državni tožilec glede na vse okoliščine, vključno s težo kaznivega dejanja precenil, da kazenski pregon ni nujno potreben, zavoljo česar po mnenju Informacijskega pooblaščenca niso podane okoliščine, iz katerih bi lahko sklepali, da bo osumljenec še ponavljal kazniva dejanja, in da bi bila torej nadaljnja hramba njegovih biometrijskih podatkov še naprej pomembna z namenom »preprečevanja kaznivih dejanj«.

V zvezi s predlogom o preučitvi možnosti hrambe t.i. podpisov (ang. fingerprint) fotografij in audio ter videoposnetkov namesto dejanskih gradiv, smo razlogi za neupoštevanje pripombe predstavili pri odgovoru na pripombe, ki jih je podalo Ministrstvo za pravosodje.

Določbo, ki se nanaša na ureditev (v podzakonskem aktu) posredovanja podatkov o načinu zaključka kazenskega postopka smo iz predloga zakona brisali na predlog Ministrstva za pravosodje.

Glede predloga o črtanju alineje v drugem odstavku 129. člena ZNPPol pojasnujemo, da je takšna hramba podatkov po našem mnenju primerljiva s hrambo podatkov, kadar ne gre za pravnomočno ustavitev kazenskega postopka, oziroma pravnomočno oprostilno ali zavrnilno obsodbo. V obeh primerih gre za alternativen način zunajsodnega reševanja kazenskih zadev, pri čemer se državni tožilec ravna po oportunitetnem načelu. Pri tem smo hrambo blokiranih podatkov vezali zgolj na točno določena kataloška kazniva dejanja, njihovo hrambo pa omejili na največ osem let, za razliko od hrambe ostalih blokiranih podatkov, kot to določa druga alineja drugega odstavka 129 člena ZNPPol.

Zadeva: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (EVA 2015-1711-0006) – odgovor MzI

Spoštovani,

na Ministrstvu za infrastrukturo (v nadaljevanju MzI) smo prejeli in pregledali predlog gradiva z naslovom: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (EVA 2015-1711-0006), ki ste nam ga poslali v medresorsko usklajevanje. Na prejeto gradivo je Sektor za letalstvo podal naslednje pripombe:

V zvezi s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPOL – a) podajamo sledeče pripombe.

1) V zvezi z 44. členom predloga, ki se glasi:

»112. a člen
(zbiranje podatkov o potnikih)

(1) *Policija poleg podatkov iz prvega odstavka 112. člena tega zakona zbira tudi podatke o potnikih za vse komercialne, redne in čarterske lete od letalskih prevoznikov, ki svojo prevozno dejavnost opravljajo iz tretjih držav ali iz držav članic Evropske unije na ali preko ozemlja Republike Slovenije in v obratni smeri.»*

navajamo, da načeloma sistemski rešitvi ne nasprotujemo, saj sledi Direktivi Evropskega Parlamenta in Sveta o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj. Opozarjamo pa, da bi morale biti področje paralelno urejeno tudi v Zakonu o letalstvu, ki sedaj določa manjši obseg obveznosti prevoznikov za posredovanje podatkov o potnikih, kot je predvideno za naloge policije v predlogu ZNPPOL – a in bi utegnili prihajati do neskladja med obveznostmi prevoznikov po Zakonu o letalstvu v primerjavi s pooblastili policije po ZNPPOL – a.

h je na
držan
da bi ta
nja ali
re torej
primer

nec, so
orja pa
zani na
ačelom
blastilo
zaradi
ogoča.
stvo za

II. Pri predlogih podzakonskih predpisov: izjava o skladnosti predloga podzakonskega predpisa s pravnimi akti Evropske unije in korelacijska tabela, če se prenaša direktiva s podzakonskim predpisom.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

DIREKTORAT ZA INVALIDE, VOJNE VETERANE
IN ŽRTVE VOJNEGA NASILJA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 75 38
F: 01 369 78 32
E: gp.mddsz@gov.si
www.mddsz.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

Štefanova 2
1501 Ljubljana

Številka: 511-25/2015
Datum: 8.4.2016

Zadeva: Pobuda za dopolnitev predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in dopolnitvah policije (ZNPPol-A) – EVA 2015-1711-0006

Republika Slovenija je Konvencijo o pravicah invalidov ratificirala aprila, leta 2008 in se na ta način pridružila skupnosti držav, ki so se zavezale, da bodo posebej spoštovale in uresničevale človekove pravice invalidov. Zakon o ratifikaciji konvencije je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 38/08. Slovenija se je z ratifikacijo zavezala, da bo mednarodni skupnosti redno poročala o izvajanju določil konvencije. Države pogodbenice morajo predložiti poročila o ukrepih, ki jih je država pogodbenica sprejela za izpolnjevanje obveznosti iz konvencije in tudi o doseženem napredku, kar je vsebina 35. člena Konvencije o pravicah invalidov.

Konvencija temelji na obstoječih pogodbah o človekovih pravicah in njihovi uporabi za invalide. Njen namen je zagotoviti invalidom učinkovito zaščito in osnovne človekove pravice. Vsebinska konvencije govori o prepovedi diskriminacije nad invalidi na vseh področjih njihovega življenja in o neomejeni dostopnosti do celotnega področja človekovih pravic: civilnih, političnih, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, vključujoč skozi določena dejanja.

Republika Slovenija je torej sprejela izpolnjevanje obveznosti iz Konvencije, da bo uresničevala njene cilje, ki vplivajo in posegajo na vsa življenjska področja invalidov skozi vsa starostna obdobja.

V 31. členu - Statistika in zbiranje podatkov se države pogodbenice se zavezujejo, da bodo zbirale ustrezne podatke, vključno s statističnimi in raziskovalnimi, ki jim bodo omogočili oblikovanje in uresničevanje usmeritev za izvajanje te konvencije. Postopek zbiranja in shranjevanja teh podatkov je usklajen:

- a) s pravno veljavnimi zaščitnimi ukrepi, vključno z zakonodajo o varstvu podatkov, ki zagotavljajo zaupnost in spoštovanje zasebnosti invalidov;
 - b) z mednarodno sprejetimi standardi varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter etičnimi načeli zbiranja in uporabe statističnih podatkov.
2. Podatki, zbrani v skladu s tem členom, so primerno razvrščeni in se uporabljajo kot pomoč pri presoji izpolnjevanja obveznosti držav pogodbenic iz te konvencije in za ugotavljanje in odpravljanje ovir, s katerimi se invalidi srečujejo pri uresničevanju svojih pravic.
3. Države pogodbenice so odgovorne za razširjanje statističnih podatkov in zagotavljajo, da

so dostopni invalidom in drugim.

Zato podajamo pobudo, da se aktualni predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) v 53. členu dopolni, tako da se v okviru 1., 2. in 18. točke 125. člena (Vsebina evidenc) zajemajo tudi podatki o invalidnosti kot osebni okoliščini oškodovancev ter, da se statistika vodi v tudi po spolu in starosti.

S spoštovanjem,

Pripravil/a:
Saša Mlakar

Dragica Bac
generalna direktorica

REPUBLIKA SLOVENIJA
SVET ZA INVALIDE REPUBLIKE SLOVENIJE

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 75 38
F: 01 369 78 32
E: gp.mdds@gov.si
www.mdds.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

Štefanova 2
1501 Ljubljana

Številka: 013-11/2013/
Datum: 8.4.2016

Zadeva: Pobuda za dopolnitev predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah
Zakona o nalogah in dopolnitvah policije (ZNPPol-A) – EVA 2015-1711-
0006

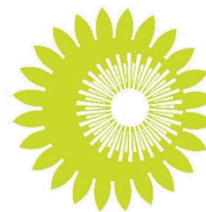
S strani Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije smo prejeli v pregled in podporo pobudo za dopolnitev predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in dopolnitvah policije (ZNPPol-A) – EVA 2015-1711-0006.

Svet za invalide Republike Slovenije (nadalje: Svet), kot neodvisno telo za spremljanje in nadzor nad izvajanjem in implementacijo Konvencije o pravicah invalidov močno podpira pobudo in dodaja, da je nujno potrebno upoštevati 31. člen Konvencije o pravicah invalidov; »Statistika in zbiranje podatkov«, v katerem so se države podpisnice zavezale, da bodo ta člen upoštevale in izvajale.

Zato tudi Svet podaja pobudo za da se aktualni predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) v 53. členu dopolni, tako da se v okviru 1., 2. in 18. točke 125. člena (Vsebina evidenc) zajemajo tudi podatki o invalidnosti kot osebni okoliščini oškodovancev. Svet je tudi mnenja, da bi se statistični podatki, ki se nanašajo na invalidnost morali voditi po spolu in starosti.

S spoštovanjem,

Dane Kastelic
Predsednik

NACIONALNI
SVET
INVALIDSKIH
ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

1000 Ljubljana, Linhartova 1
Telefon: 01/430 36 46
Faks: 01/430 36 47
E-pošta: info@nsios.si
Internet: www.nsios.si

Ljubljana,

Številka:

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

POLICIJA

Štefanova 2

1501 Ljubljana

6.4.2016

011/Si/2016

**ZADEVA: pobuda za dopolnitev predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah
Zakona o nalogah in dopolnitvah policije (ZNPPol-A) – EVA 2015-1711-
0006**

Spoštovani,

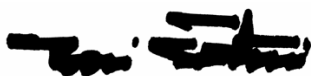
med ključnimi obveznostmi države iz Mednarodne konvencije o pravicah invalidov (MKPI), je tudi zbiranje podatkov, vključno s statističnimi, za omogočanje

oblikovanja in uresničevanja usmeritev za implementiranje te konvencije, enako pa so statistični podatki nujni za pripravo kompetentnih socialnih politik.

Žal je statistika ena od obligacij iz MKPI, kjer uresničevanje močno zaostaja. Med drugim se je to dejstvo izkazalo na nedavnem posvetu o nasilju nad invalidi, ki ga statistika praktično ne zaznava. Glede na statistične podatke drugih držav bi bilo napačen sklep, da nasilja nad invalidi pri nas ni, problem je, da ni podatkov, eden od vzrokov za odsotnost teh podatkov pa je, kot je pojasnil predstavnik policije na posvetu, pomanjkanje ustrezne zakonske podlage za zbiranje tovrstnih podatkov.

Zato podajamo pobudo, da se aktualni predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) v 53. členu dopolni, tako da se v okviru 1., 2. in 18. točke 125. člena (Vsebina evidenc) zajemajo tudi podatki o invalidnosti kot osebni okoliščini oškodovancev.

Lepo pozdravljamo.

P r e d s e d n i k

Boris Šuštaršič

REPUBLIKA SLOVENIJA
**SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAKONODAJO**

Mestni trg 4, 1000 Ljubljana

T: 01 241 18 00, 01 241 18 02

F: 01 241 18 60

E: gp.svz@gov.si

www.svz.gov.si

Podpisnik: Ksenija
Izdajatelj: Republika
Čas podpisa: 14.
Ref. št. dokumenta

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
gp.mnz@gov.si

Številka: 220-1/2016/13

Datum: 7. 9. 2016

**Zadeva: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih
policije**

Zveza: Besedilo zakona, poslano po elektronski pošti 5. 9. 2016

Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo je ponovno pregledala predlog zgoraj navedenega zakona; ugotavljamo, da so bile naše pripombe, dane v mnenjih in na sestankih, upoštevane; upoštevana pa ni bila pripomba, ki se nanaša na evidenco potnikov, prijavljenih na let, in evidenco potnikov iz sistema rezervacij letalskih kart. Po mnenju naše službe bi lahko bilo zbiranje podatkov, ki naj bi se zbirali v teh evidencah (sprememba 125. člena zakona), sporno z vidika sorazmernosti. Glede na to, da bi se na tak način nadziralo vse osebe, ne samo potencialno nevarnih oseb, bi zbiranje najrazličnejših podatkov (datum rezervacije, datum nameravanega potovanja, naslovi in drugi kontaktni podatki iz rezervacije, podatki o plačilu letalske karte, vključno z naslovom za pošiljanje računa, celoten načrt potovanja, informacije o potnikih, ki pogosto letijo, podatki o potovalni agenciji oziroma drugem pravnem subjektu, pri kateri je bila opravljena rezervacija letalske karte) lahko pomenilo nesorazmeren poseg v zasebnost. Poleg tega bi takšne določbe lahko posredno pomenile tudi poseg v svobodo gibanja. Navedeno še toliko bolj velja zato, ker naj bi se (kar sicer iz določbe niti ni nedvoumno jasno) podatki pridobivali po t. i. »push« metodi, kot to, po navedbah v uvodu zakona, počneta Francija in Madžarska, kar pomeni, da se ti podatki kar avtomatično, torej brez razlogov za zbiranje, posredujejo policiji.

Ne glede na navedeno pa ponovno in še zlasti opozarjamo, da bi bilo hkrati s predmetno predlagano ureditvijo treba nujno poseči tudi v Zakon o letalstvu (zakona torej v državnem zboru obravnavati v »paketu«), saj sedaj razmerja med njima niso jasna oziroma ta zakona materijo obravnavata različno; predmetno materijo bi bilo po našem mnenju treba celovito, pretehtano in sočasno urediti v obeh zakonih. S tem v zvezi pa je po našem mnenju neustrezna tudi prehodna določba (drugi odstavek 59. člena predloga zakona), ki določa, da se »določba novega 112.a člena zakona – v delu, ki predpisuje zbiranje podatkov iz 30. in 31. točke drugega odstavka 123. člena tega zakona za redne in posebne lete od letalskih prevoznikov, ki svojo prevozno dejavnost opravljajo iz držav članic Evropske unije na ozemlju Republike Slovenije ali preko njega in v obratni smeri – začne uporabljati eno leto po uveljavitvi tega zakona. Zbiranje teh podatkov na letih iz tretjih držav na ozemlju Republike Slovenije ali preko njega in v obratni smeri pa se začne uporabljati z dnem začetka uporabe tega zakona.«

Teh določb o evidenci potnikov, prijavljenih na let, in evidenci potnikov iz sistema rezervacij letalskih kart, se po našem mnenju ne bo dalo izvajati brez spremembe Zakona o letalstvu. V skladu s predlogom dopolnitve zakona naj bi se podatki pošiljali po »push metodi« za lete iz tretjih držav (že z dnem uveljavitve zakona!) in iz *držav članic EU* (za te lete pa leto dni po uveljavitvi novele), Zakon o letalstvu pa v prvem odstavku 84.a člena določa, da morajo prevozniki v letalstvu *na zahtevo* organov, pristojnih za izvajanje mejne kontrole oseb *na zunanjih mejah*, do konca prijave potnikov na let sporočiti podatke o potnikih, ki jih bodo prepeljali na določeni mejni prehod, preko katerega bodo te osebe vstopile *na ozemlje države članice Evropske unije*. Različni so tudi podatki, ki naj bi se sporočali (drugi odstavek 84.a člena). Tudi če pripomba ne bo upoštevana, pa je zaradi zgoraj navedenega po našem mnenju končna določba neustrezna najmanj v delu, ki določa takojšnjo uporabo določbe glede zbiranja podatkov o letih iz tretjih držav, saj je takoj po uveljavitvi predmetne novele, torej brez spremembe Zakona o letalstvu, po našem mnenju ne bo mogoče izvajati.

Pripravila:
Eva Ban
sekretarka

Ksenija Mihovar Globokar
DIREKTORICA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 42
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOV
MINISTRSTVO ZA

Podpisnik: Goran Klemencic
Izdajatelj: sigov-ca
Številka certifikata: ac 97 cc aa
Potek veljavnosti: 24.09.2019
Čas podpisa: 14.09.16.09.2016
Ref. št. dokumenta: 007-106/2016/11

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

IPP gp.mnz@gov.si

Številka: 007-106/2016/11
Datum: 16. 9. 2016
EVA: 2015-1711-0006

Zadeva: Predlog zakona o nalogah in pooblastilih policije

Na Ministrstvu za pravosodje smo preučili besedilo Predloga zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol-A) in ugotavljamo, da je gradivo usklajeno.

V nadaljevanju, na podlagi zavezujočih razlogov varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin navajamo, da imamo kljub temu še vedno zadržke glede vsebine nekaterih predlaganih določb iz predloga zakona. Menimo, da smo uskladili nad 40 spornih členov iz predloga zakona in imeli večje število usklajevalnih sestankov. Z vidika zelo dobrega usklajevanja, transparentnosti in bodočega zagotavljanja pravne varnosti je primerno, da te zadnje pomisleke povzeto navedemo. Menimo, da so dolgotrajna usklajevanja pripomogla k dobremu zakonskemu besedilu oziroma rešitvam, ki mu Ministrstvo za pravosodje kot celoti ne nasprotuje, je pa dolžno še vedno navesti neusklajenosti (navedene spodaj) glede dveh vprašanj, le pri enem (električni paralizator) gre dejansko za problem njegove celotne vsebine.

Pozivamo vas, da o naših spodaj navedenih zadržkih še razmislite, saj menimo, da glede njih upravičeno izhajamo (z našega videnja) argumentov nadvlade temeljnega ustavnega načela pravne države ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Razen navedenih dveh vprašanj pa štejem, da smo besedilo predloga zakona z vidika celote uskladili, kar posledično pomeni, da ne bomo besedilu predloga zakona kot celoti aktivno nasprotovali.

Neusklajenosti:

1. Uvedba električnega paralizatorja (36. člen, ki uvaja novi 86.a člen):

Ministrstvo za pravosodje ima iz razlogov sistemskega pristopa glede absolutne prepovedi mučenja in podobnih nečloveških ravnanj; namreč 1. člen Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju OZN¹, 18. člen Ustave Republike Slovenije², ustavnosodna presoja Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki zapoveduje absolutno prepoved mučenja³, sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice (nekaj od tega je izpostavljeno tudi v priloženem dodatnem neodvisnem pravnem mnenju ugledega

¹ Uradni list RS, št. 24/93 – Mednarodne pogodbe, št. 7/93 in Uradni list RS, št. 114/06 – Mednarodne pogodbe, št. 20/06.

² Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13.

³ Odločba US, št. Up-555/03, Up-827/04, 6. 7. 2006, zlasti 24. točka odločbe (objava: Uradni list RS, št. 78/06 in OdUS XV, 92).

pravnega strokovnjaka prof. dr. Boštjana M. Zupančiča, nekdanjega sodnika Ustavnega sodišča Republike Slovenije, nekdanjega sodnika in predsednika Senata Evropskega sodišča za človekove pravice, nekdanjega podpredsednika Odbora OZN proti mučenju) drugačen vidik glede uvedbe (in nato uporabe) električnega paralizatorja. Menimo, da je električni paralizator nevaren za človeško integriteto, zlasti z vidika absolutne prepovedi mučenja in ponižujočega ravnanja, zdravlja ipd. ter da utegne priti v primeru uvedbe električnega paralizatorja do njegove širše uporabe v praksi. Ministrstvo za notranje zadeve je dejansko v predlogu zakona uvedlo dodatne varovalke glede uporabe električnega paralizatorja, vendar po našem mnenju besedilo vseeno ni sprejemljivo.

Ne glede na navedeno pa pozdravljamo določeno novo garantistično (in kontrolno) spremembo glede električnega paralizatorja - jasno uvedbo snemanja njegove uporabe. Predlagamo pa, da jo zapišete nekoliko drugače, in sicer tako, da na koncu petega odstavka dodate nov stavek "Policist mora posneti uporabo električnega paralizatorja.", šesti odstavek pa lahko potem ostane nespremenjen. Tako bo očitno, da ne gre zgolj za tehnično možnost snemanja, ampak za obveznost uporabe kamere.

Glede našega vidika, ki po našem mnenju ne upravičuje uvedbe električnega paralizatorja, bi radi posebej opozorili na pravno mnenje prof. dr. Boštjana M. Zupančiča, ki je v prilogi k temu e-pismu, zlasti gre za navedbe z vidika sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice ter na načelna stališča Varuha človekovih pravic Francoske republike - npr. na pravno-medicinsko raziskavo Varuha iz leta 2013 ter na Varuhove akte o uvedbi disciplinskih postopkov zoper policiste v Franciji, ki kažejo tudi na sistemski problem uporabe električnega paralizatorja (naveden je samo zadnji primer iz leta 2016, predhodni so dostopni na spletni strani francoskega Varuha človekovih pravic in po našem mnenju kažejo na določen krizni trend glede (zlo)uporabe električnega paralizatorja). Zaključek pravnega mnenja prof. dr. Boštjana M. Zupančiča se glede tega vprašanja glasi: »Navedeni kratki argumenti presoje morajo glede na mednarodno pravo, pa tudi opozorila iz primerjalnega prava zadoščati, da se uvedba električnega paralizatorja v Republiki Sloveniji ne dopusti.«

2. Uvedba nove "Evidence gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb" (48. člen, ki spreminja 125. člen, zlasti pa bolj podrobno - 51. člen, ki spreminja 128. člen):

Ministrstvo za pravosodje z vidika varstva ranljivih žrtev kaznivih dejanj, ki so v tem primeru mladoletne osebe, meni, da se izvorni posnetki kaznivih dejanj, ki kažejo, da so bili spolno izkoriščane (fotografije in video posnetki) ne bi smeli hraniti v Policiji naslednjih 60 let - tudi z vidika, da so storilci kaznivih dejanj že odkriti. Za vse nove primere - ko se stari nezakonit (kazniv) posnetek ponovno pojavi kot dostopen na svetovnem spletu ali drugače, zadostuje, da je bil na starem posnetku izveden t. i. "hashing"⁴ (računalniško maskiranje/računalniška pretvorba posnetka) in se primerja z na novo dostopnim posnetkom. Tudi namen preprečevanja sekundarne viktimizacije ne more pomeniti, da se izvorni posnetki hranijo v evidenci 60 let potem, ko je že bil odkrit storilec kaznivega dejanja, na ta način po našem mnenju (nekdanja) mladoletna žrtev postane ti. "trajni objekt" policijske evidence. Za uporabo sodnih postopkov pa lahko le sklepamo, da je "zadeva" (pregon storilca kaznivega dejanja) še vedno "aktivna" in takrat pač Policija na podlagi odredbe sodišča posreduje sodišču izvorni (nemaskirani) posnetek, ki ga še vedno zakonito poseduje.

Glede na navedeno menimo, da bi se z novo "Evidence gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb" lahko strinjali le, če se izrecno zakonsko uvede postopek "hashing" (maskiranja) posnetkov ali kaj temu podobnega. Pri pripravi morebitne zakonske določbe smo

⁴ Glejte povzetek norveške ureditve, ki verjetno uporablja samo »hashing«, na: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/global-alliance-against-child-abuse/docs/reports-2014/ga-report-2014-norway-en.pdf> (str. 1-2). Glejte tudi nekoliko kratko novico Interpol iz leta 2015: <http://www.interpol.int/News-and-media/News/2015/N2015-041>

pripravljeni še naprej sodelovati (če ocenite, da bi bilo še potrebno dodatno usklajevanje, kot smo navedli v uvodu).

Dodatna pripomba:

Posredujemo vam še eno pripombo, ki ne pomeni neusklajenosti in vam jo posredujemo le v premislek glede morebitne izboljšave besedila predloga zakona, saj se nam zdi vsebinsko pomembna:

Ministrstvo za pravosodje bi želelo izpostaviti še eno vprašanje, ki po naši oceni morda ni ustrezno rešeno v Predlogu ZNPPol-A in se lahko enostavno reši (uskladi) s spremembo formulacije. V osmem odstavku 43. člena ZNPPol naj bi bilo tako določeno, da morajo policisti s podatki, ki jih dobijo z namenom iskanja pogošanega, ravnati še posebej skrbno in jih uporabiti na način in v obsegu, ki so nujno potrebni za ugotavljanje okoliščin pri iskanju pogošane osebe. V obrazložitvi (ne pa več v členu samem) je sedaj določeno:

"Zaradi varstva osebnih podatkov smejo policisti podatke, ki jih pridobijo na podlagi četrtega odstavka tega člena, uporabiti le z namenom najdbe pogošane osebe."

Opozarjamo, da mora biti z vidika namena, ki ga zasleduje, omenjena varovalka oblikovana tako, da učinkovito preprečuje zlorabe. Temu pa ni tako, če ni navedena v samem členu in če ni formulirana nedvoumno. Preprečiti je treba zlorabe, na podlagi katerih bi mimo siceršnjih pogojev, ki veljajo za kazenski postopek, prišli do občutljivih ali drugih osebnih podatkov o pogošanih osebah, potem pa bi tako pridobljene podatke uporabili proti njim (brez da bi se te osebe predhodno lahko opredelile do tega, ali same želijo policiji prepustiti te podatke, saj so seveda takrat pogošane). Zato predlagamo, da se na koncu osmega odstavka doda stavek: "Zbranih podatkov ni mogoče uporabiti za noben drug namen.", in da se ustrezno popravi obrazložitev, tako da bo nedvoumno jasno, da je glede te prepovedi mišljena tudi uporaba za potrebe kazenskega postopka. Na ta način bo nedvoumno jasno, da prepoved uporabe veže tudi druge državne organe (npr. državno tožilstvo), ne le Policijo in da se nanaša na vse možne namene, torej tudi na uporabo za potrebe kazenskega postopka. Predlagana rešitev kot celota je sicer pozitivna in jo pozdravljamo, saj bo pomagala pri iskanju pogošanih oseb, prav tako ne dvomimo v to, da jo bo Policija uporabljala zakonito. Kljub temu je smisel uvedbe varovalk ravno v tem, da so učinkovite. Glede na invazivnost posega v zasebnost iskane osebe brez njene predhodne privolitve in glede na namen ukrepa (pomoč pogošani osebi) bi bilo sistemsko neprimerno, kolikor bi bila dovoljena druga uporaba tako pridobljenih podatkov zoper iskano osebo. Z vidika pravne varnosti kot enega izmed načel, ki jih vsebuje ustavno načelo pravne države (2. člen Ustave Republike Slovenije), je zlasti pri policijskih pooblastilih in posegih v zasebnost potrebno zagotoviti, da so določbe jasne in nedvoumne, tako da povprečnemu uporabniku in naslovniku ne puščajo dvoma o tem, kaj točno pomenijo.

S spoštovanjem,

mag. Goran Klemenčič
MINISTER

Priloga:

- Pravno mnenje prof. dr. Boštjana M. Zupančiča, Ministrstvo za pravosodje – »Uvedba električnega paralizatorja?«

Zadeva: Uvedba električnega paralizatorja?

1. Uvodno o pristopu glede električnega paralizatorja

Nobenega dvoma ni, da raba električnega paralizatorja povzroča "hudo fizično in duševno trpljenje". To je v nasprotju s kategorično dikcijo 1. člena Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju¹, ki jo nadzoruje in udejanja Odbor OZN proti mučenju (UN CAT).

Čeprav je UN CAT na koncu morda zrelativiziral svoje stališče², pa to nasprotno ne pomeni, da Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) te rabe paralizatorja kot oblike mučenja dokaj verjetno ne bi obsodilo³.

2. Konkretizacija pravne presoje glede električnega paralizatorja

Po mojem kvalificiranem mnenju kot nekoga, ki je bil podpredsednik UN CAT in predsednik Senata na ESČP, je popolnoma jasno, da bo raba paralizatorja prej ko slej na ESČP obsojena kot kršitev 3. člena EKČP (mučenje ter ponižujoče in nečloveško ravnanje). Glejte spodaj *in fine*!

Tudi stališče Evropskega odbora proti mučenju (CPT) za Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourg sploh ni zavezujoče. Glejte spodaj!

V zadevi, ki jo bo zaradi rabe električnega paralizatorja oškodovanec naperil zoper svojo državo – v tem primeru Republiko Slovenijo – bo Sodišče primer presojalo samo *in concreto*. Glede na to, kakšne poškodbe električni paralizator povzroča (lahko tudi smrt), je jasno, da se bo Sodišče v taki zadevi opredelilo po dikciji 1. člena Konvencije proti mučenju, kot je to pripoznalo v zadevi *Selmouni v. France*⁴.

Primerjajte s sodbo ESČP v primeru *Jalloh v. Germany*⁵, kjer je ESČP kot mučenje opredelilo prisilno rabo emetikov (sredstev, ki osebo silijo k bruhanju). Pri tem je bilo trpljenje v tej zadevi bistveno manj izraženo, smrtnih žrtev pa je bilo v Zvezni republiki Nemčiji v tem kontekstu samo šest (6), medtem ko gredo smrtni primeri po svetu pri električnem paralizatorju domnevno v stotine!

Šlo bo kot rečeno samo za vprašanje, ali električni paralizator povzroča »hudo fizično in psihično trpljenje«.

Ker je odgovor na to vprašanje vnaprej jasen, je očitno tudi, da bo država (Republika Slovenija!) v takem primeru obsojena in bo morala plačati veliko odškodnino—, pač glede na

¹ Uradni list RS, št. 24/93 – Mednarodne pogodbe, št. 7/93 in Uradni list RS, št. 114/06 – Mednarodne pogodbe, št. 20/06.

² Odbor OZN proti mučenju (UN Committee against Torture: UN CAT), Ženeva, dne 13. 5. 2013. Glede na preteklo prakso, ko je na primer za »crowd control« na Danskem obsodilo uporabo psov, sicer preseneča, da je UN CAT prepoved električnega paralizatorja sploh relativiziral.

³ Sodba ESČP, *Anzhelo Georgiev in drugi proti Bolgariji*, 30. 9. 2014.

⁴ Sodba Velikega senata ESČP, št. 25803/94, 28. 7. 1999.

⁵ Sodba Velikega senata ESČP, št. 54810/00, 11. 7. 2006.

naravo poškodbe: vse to popolnoma brez ozira na vse ostale mednarodno-pravne dokumente, ki se nahajajo spodaj. Ti namreč Sodišča v ničemer ne zavezujejo!

3. Presoja glede uvedbe električnega paralizatorja glede na slovensko okolje

Drugi interno-slovenski vidik vprašanja pa je naslednji:

V Sloveniji, na primer v primerjavi s Francijo, nikakor ni mogoče trditi, da mora slovenska Policija pogosto obvladovati agresivne posameznike v kontekstu javnih demonstracij in izgrediv (fr. *émeutes*). Splošno znano je, da ima Francija s tem velike probleme.

Kljub temu pa v Franciji do sedaj, po eni strani ni veliko uporabe električnega paralizatorja, čeprav se ta le širi, uporaba pa postaja vse bolj sporna in njena ocena je vse bolj uradno kritizirana z vidika človekovih pravic⁶.

Slovenske razmere v javnem redu in miru, ki ni ogrožen, uvedbe paralizatorja nikakor ne upravičujejo. Isto velja za vodni top.

Potem je tu še vprašanje silobrana toliko, kolikor gre za varnost posameznega policista. To je situacija silobrana (22. člen Kazenskega zakonika⁷). Mogoč argument tukaj je, da je v situaciji, v kateri je policist neposredno ogrožen, bolj "sorazmerno", če namesto da bi uporabil strelno orožje, uporabi električni paralizator.

To vprašanje je zelo zapleteno, kot to dokazujejo podrobne določbe ameriškega Model Penal Code-a, kolikor se nanašajo na uporabo *deadly force* (smrtonosne sile) s strani policistov. V to se tukaj ne moremo spuščati, je pa očitno, da je uporaba sile v silobranu tako ali tako razlog, ki izključuje protipravnost policistovega ravnanja (npr. streljanja). Vprašanje "sorazmernosti" se tu tako ali tako postavlja kot pogoj za silobran, po drugi strani pa tak morebitni zavajajoči argument ne more biti razlog za množično uvedbo električnega paralizatorja.

4. Zaključno

Navedeni kratki argumenti presoje morajo glede na mednarodno pravo, pa tudi opozorila iz primerjalnega prava zadoščati, da se uvedba električnega paralizatorja v Republiki Sloveniji ne dopusti.

⁶ Glejte: "Décision MDS-2016-143 du 19 mai 2016 relative à l'usage du pistolet à impulsions électriques taser X26® par des militaires de la gendarmerie" : "Demande de poursuites disciplinaires, Recommandation individuelle et générale, Recommandation individuelle et générale", 19. 5. 2016: <http://www.defenseurdesdroits.fr/fr/actions/protection-des-droits-libertes/decision/decision-mds-2016-143-du-19-mai-2016-relative-l>; glejte tudi temastko raziskavo Varuha človekovih pravic Francoske republike z dne 28. 5. 2013: http://www.defenseurdesdroits.fr/sites/default/files/atoms/files/ddd_r_20130528_moyens_forc_e.pdf; glejte: "Calls for clampdown on Taser use by French police", 29. 5. 2013: <http://www.france24.com/en/20130528-taser-france-police-regulation-human-rights>. Glejte tudi: »Taser Takes Aim At Europe : Taser, the billion-dollar weapons behemoth, has captured the U.S. market. Now, they want to conquer Europe«, 14. 12. 2015: <http://www.ibtimes.com/taser-takes-aim-europe-2217825>

⁷ Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15 in 38/16.

Zaloška 59, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: 01 230 97 30
Faks: 01 230 97 78
E-pošta: gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Zadeva: 007-57/2016/2
Datum: 14. 7. 2016

Informacijski pooblaščenec
c=sj, o=state-institutions, ou=web-
certificates, ou=Government,
serialNumber=1237034018018,
cn=Informacijski pooblaščenec
2016.07.14 15:57:24 +02'00'

g. Boštjan Šefic
državni sekretar
Republika Slovenija
Ministrstvo za notranje zadeve - Policija
Štefanova 2, 1501 Ljubljana
gp.mnz@gov.si

Zadeva: Ponovno mnenje IP k dopolnjenemu predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (predlog ZNPPol-A, EVA 2015-1711-0006)
Zveza: vaš dopis št. 007-485/2015/35 (207-02) in priloženo gradivo (ZNPPol-A, lektor.docx)

Spoštovani,

v skladu s svojimi pristojnostmi po 1. odst. 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07, uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZVOP-1) v zvezi z 2. členom Zakona o informacijskem pooblaščenju (Uradni list RS, št. 113/05 in 51/07 – ZUstS-A, v nadaljevanju ZInfP) vam posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: IP) k aktualnemu predlogu sprememb in dopolnitev Zakona o nalogah in pooblastilih policije s priloženim gradivom (v nadaljevanju: predlog ZNPPol-A).

V izogib ponavljanja že predstavljenih številnih stališč IP (podanih v: mnenju IP št. 007-67/2015 k delovnemu osnutku ZNPPol-A z dne 1. 9. 2015¹, mnenju IP št. 007-72/2015 z dne 17. 9. 2015 k PIA analizi ANPR², mnenju IP št. 007-10/2016/2 v okviru medresorskega usklajevanja, z dne 8. 3. 2016³, mnenjih IP podanih na delovnem sestanku na MNZ dne 1. 4. 2016, mnenju IP št. 007-31/2016 z dne 12. 5. 2016 na spremenjeni predlog v okviru medresorskega usklajevanja⁴ ter mnenju IP št. 007-31/2016 z dne 20. 6. 2016 glede novih pooblastil pri iskanju oseb pri protiprisluškovalnih pregledih⁵) navajamo zgolj pripombe k tistim členom, ki so po naši presoji še vedno potrebni popravkov.

IP je v okviru priprave osnutka sprememb ZNPPol ves čas sodeloval s konstruktivnimi in strokovno utemeljenimi predlogi ter opozarjal na vidike varovanja zasebnosti posameznikov, ki jih predlagatelj zakona po mnenju IP ob pripravi tako obsežnih sprememb ne bi smel prezreti. Zato pozivamo predlagatelja, da v uvodnem delu predloga zakona (vsaj v glavnih potezah) popiše dosedanje pripombe IP ter svoje opredelitve do njih, tako kot je bilo že storjeno za nekatere druge deležnike v procesu priprave predpisa.

¹ https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/Ministrstvo_za_notranje_zadeve_Priporombe_IP_na_ZNPPol-A_avgust_2015.pdf

² https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/Policija_mnenje_k_pia_analizi_anpr.pdf

³ https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/Priporombe_na_predloge_predpisov_Pdf_in_doc/MNZ_mnenje_IP_k_predlogu_ZNPPol_medresorsko_usklajevanje_-za_na_posto.pdf

⁴ https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/MNZ_mnenje_IP_k_predlogu_ZNPPol_medresorsko_usklajevanje_drugic.pdf

⁵ https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/Ministrstvo_za_notranje_zadeve_mnenje_k_dodatnim_spremembam_43_in_55_clena_ZNPPol.pdf

K10. členu predloga ZNPPol-A (sprememba 34. člena zakona, zbiranje obvestil)

Predlog po mnenju IP še vedno neupravičeno in na splošno črta doslej izrecno policistovo dolžnost, da osebo, od katere na samem mestu in ustno zbira obvestila, predhodno opozori, da je podaja pooblastila prostovoljna in da ima, razen če gre za zbiranje obvestil po ZKP oz. ZP-1, tudi pravico do anonimnosti. Prav tako je glede pisnega zbiranja pooblastil (nov 4. odst.) v obrazložitvi člena (ne pa tudi v besedilu člena) dodana dikcija, da mora biti zaprosilo »formulirano« na način, da je iz njegove vsebine jasno razvidno, da gre za zaprosilo in ne za zahtevek. Skratka, v pisnih zaprosilih ne bodo nujno vključene izrecne formulacije, da je posredovanje zaprosenih podatkov v celoti prostovoljno.

V luči vzporednih popravkov ZKP, ki predvidevajo širše možnosti vabljenja oseb na policijsko postajo, tam izvedenega ustnega zbiranja obvestil oz. potem še formalnega zasliševanja s strani policije, ter posledično večjih posledic tako zbranih obvestil za kasnejši postopek, po drugi strani pa dolgoletne in s strani IP že obsežno dokumentirane in predstavljene prakse uporabe pisnih zaprosil kot »zahtevkov« za obvezno posredovanje podatkov IP vztraja pri svojem izvornem predlogu, da se splošna dolžnost pouka o prostovoljnosti ohrani v 2. odst. 34. člena ZNPPol, ter da se posebej izključi zgolj za tiste primere, ko vsebinsko to res ni potrebno oz. smiselno (npr. ko oseba kliče na 113 ali drugače sama, samoiniciativno pristopi do policije, in je torej očitno, da želi sama podati obvestilo).

Kot minimalno naj se 2. odst. oblikuje tako, da obveščanja o prostovoljnosti in anonimnosti ni potrebno dati, »če je to glede na okoliščine primerno«.

K 16. členu predloga (sprememba 43. člena, iskanje oseb)

IP pozdravlja dopolnitev, da se v dobro načela zakonitosti iz besedila 3. odstavka črta možnost rabe »drugih primerljivih sredstev, ki se lahko uporabijo v ta namen«. Vendar pa glede dodane možnosti rabe termovizijskih kamer ohranja opombo, da bi se takšna raba v primeru vpogleda skozi zidove zasebnih stanovanj že lahko štela za hišno preiskavo, in da mora biti torej izvedena v skladu z zakonskimi pogoji zanjo.

Glede novih odstavkov (4. do 8.), ki uvajajo bistveno razširitev pooblastil pri iskanju oseb, pozdravljamo dodatne varovalke:

- da se pregled osebnih predmetov, prostorov in prevoznih sredstev iskane osebe lahko opravi šele na podlagi dovoljenja njenega bližnjega,
- da se pridobivanje določenih podatkov o telefonskih komunikacijah pogrešane osebe, vpogled v njen osebni računalnik idr., v njen plačilni promet, oz. preiskavo njenih osebnih predmetov idr., če ni mogoče najti bližnjega, izvede šele po pridobitvi sodne odredbe in če je takšno dejanje nujno za razjasnitev okoliščin pogrešitve oz. za izsleditev iskane osebe
- da se tako pridobljeni podatki smejo uporabljati le za najdbo iskane osebe, da se z njimi ravna posebej skrbno, in da se osebo po najdbi z njimi tudi seznani.

V vsakem primeru predlagamo, da se glede izvedbe navedenih ukrepov napoti na smiselno rabo določb ZKP, ki že podrobneje predpisujejo tako pogoje za odreditev kot tudi način izvedbe teh ukrepov.

Vendar pa IP ostaja zadržan glede tako široke uvedbe novih policijskih pooblastil brez predhodno izvedene celovite analize vplivov na zasebnost. Ukrepi, ki jih predlagate, so v svojem obsegu izjemno široki, saj zajemajo tako komunikacijo te osebe, kot tudi preiskave njenih predmetov, stanovanja oz. avtomobila, oz. elektronskih naprav in nosilcev. V tem smislu predstavljajo hujše posege v prostorsko, komunikacijsko in informacijsko zasebnost ne samo iskane osebe temveč potencialno širokega kroga tretjih oseb,

primerljive s hišnimi preiskavami in preiskavami nosilcev podatkov, za katere so temu primerno v pripadajočih členih ZKP in ZEKom-1 že določeni pogoji uporabe, zato vseh učinkov ni mogoče zares presoditi brez predhodno opravljene temeljite ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov.

K 16. členu (na novo napisana 44. in 45. člen, prikrita in namenska kontrola)

Ne da bi neposredno posegal v materijo, ki spada v pristojnost drugih organov, IP opozarja na nepotrebno nižanje **potrebnega dokaznega standarda** za razpis (do enoletne, oz. izjemoma celo do enaindvajsetmesečne) prikrite in namenske kontrole oseb, vozil, plovil, zrakoplovov in zabojnikov v SIS II iz zdajšnjih utemeljenih razlogov za sum na dejanske razloge (torej indice). Kot je mogoče razbrati iz obrazložitve, je glavni razlog za to očitek Evropske komisije, da RS razpiše premalo tovrstnih ukrepov, kar naj bi se torej uredilo z nižanjem pogojev za uvedbo. Dalje se po mnenju IP nižanje standarda neprimerno utemeljuje s tujimi jezikovnimi različicami pripadajočega Sklepa EU, iz katerih po mnenju IP nedvoumno izhaja, da se za razpis ukrepa zahtevajo izkazani »jasni znaki« (angleški, španski prevod), oz. »dejanski znaki« (nemški) oz. »dejanski indici«, se pravi, dejansko naštete okoliščine, kar pa upošteva domače dokazne standarde vsekakor presega gole razloge za sum, ki jih ni treba niti dejansko utemeljiti. IP zatorej predlaga, da se obstoječ dokazni standard, ki za povsem primerljive ukrepe velja tudi v ZKP, ohrani, in da se večje število razpisanih ukrepov zagotovi z dodelitvijo višje prioritete takšnemu načinu policijskega dela.

Prav tako v dani obrazložitvi ni najti ustrezne podlage, da se lahko takšen ukrep razpiše že zgolj na podlagi informacij, prejetih od varnostno-obveščevalnih služb. Dokaze, informacije in indice, prejete po teh kanalih, bi namreč morala pred razpisom ukrepa v skladu s svojimi pooblastili preveriti še policija.

K 41. členu predloga (sprememba 112. člena, zbiranje biometrijskih podatkov)

IP ponavlja svoje stališče, izraženo tako v prejšnjem mnenju k predlogu ZNPPol-A, kot tudi na sestanku, da ne vidi potrebe, da se v 1. odstavek 112. člena zapisuje splošna podlaga za zbiranje biometrijskih podatkov. Kot že rečeno, 79. člena ZVOP-1 določa, da se uporabo biometrijskih ukrepov v javnem sektorju lahko »določi le z zakonom, če je to nujno potrebno za varnost ljudi ali premoženja ali za varovanje tajnih podatkov ter poslovne skrivnosti, tega namena pa ni možno doseči z milejšimi sredstvi«, kar pa za tako splošno opredelitev, kot jo predlagate (»pri identifikacijskem postopku in pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj«), ni mogoče trditi.

IP zatorej ponovno podaja **negativno mnenje** k takšni dopolnitvi 1. odstavka in vztraja, da se raba biometrije pridrži členom ZNPPol, ki urejajo specifična policijska pooblastila (npr. ugotavljanje identitete, identifikacijski postopek, prepoznavna na podlagi fotografije) oz. drugim takšnim zakonom (npr. kriminalistično-tehnična obdelava ob odvzemu prostosti po ZKP).

da bi bilo treba vse potnike na notranjih letih tudi avtomatsko tiralnično preverjati. Tekom sestankov s predstavniki domače in tuje policije je bilo sicer izpostavljeno, da bi izključitev notranjih letov pomembno zmanjšala učinkovitost sistema, ker naj ne bi bilo garancije, da bi bili ti PNR podatki teh potnikov preverjeni že ob vstopu v schengensko območje, s strani države, kjer so pač vstopili. IP ugotavlja, da s sprejemom PNR direktive, ki v 18. členu uvaja obvezni prenos za vse države članice, ti argumenti ne veljajo več. PNR direktiva namreč v 9. členu predvideva obvezno sprotno (oz. na zahtevo) izmenjavo podatkov med nacionalnimi PIA enotami. Evropska komisija pa je, tudi Sloveniji, zagotovila ustrezna finančna sredstva za njeno izvedbo. PNR direktiva sama zato vključitev notranjih letov predvideva kot neobvezno, ki jo je, če se država zanjo odloči, treba še priglasiti Evropski komisiji (2. člen). Posledično za vključitev notranjih letov ni več prepričljivega razloga. Prav tako bi vztrajanje pri vključitvi notranjih letov v več državah članicah zmanjšalo možnosti, da bo PNR direktiva, kot je, prestala prihajajočo presojo pred Sodiščem EU. Posledično IP predlaga, da se 1. odst. 112.a člena spremeni tako, da bo zajemal zgolj podatke za zunanje lete v, iz, (oz. kvečjemu še čez) ozemlje Republike Slovenije. Pri tem opozarjamo, da sedanja dikcija besedila predvideva zbiranje podatkov o »vseh komercialnih, rednih in čarterskih letih letalskih prevoznikov, ki svojo prevozno dejavnost opravljajo iz tretjih držav ali iz držav članic EU na ali preko ozemlja RS in v obratni smeri«. Četudi bi torej iz stavka črtali besede »iz drugih članic EU«, bi letalske družbe, ki opravljajo vsaj en zunanji let, še vedno morale posredovati tudi podatke o notranjih letih, ker to spada med »vse njihove lete« (razlika utegne nastopiti zlasti pri nizko cenovnih letalskih prevoznikih, ki večinoma letijo znotraj območja Schengna, ne pa na vseh linijah).

Glede avtomatske tiralnične kontrole vseh potnikov (2. in 3. odst. 122.a člena). Upošteva, da jo določba člena 6(3)(a) PNR direktive izrecno dovoljuje, IP v zvezi z avtomatsko tiralnično kontrolo vseh potnikov, zgolj ponovno opozarja, da predstavlja takšno preverjanje avtomatizirano, neselektivno in zelo intenzivno obdelavo osebnih podatkov, zgolj zavoljo dejstva, da nekdo potuje, in da utegne biti to vprašanje še posebej poudarjeno v morebitni sledeči presoji pred Sodiščem EU. IP zato še vedno priporoča, da se tiralnično kontrolo izvede zgolj za tiste potnike, ki na podlagi objektivno oblikovanih ocenjevalnih meril, potrjenih s strani pooblaščenih oseb v Nacionalni enoti za podatke o potnikih, še vedno izstopajo kot posebej sumljivi.

Glede kataloga kaznivih dejanj (4. odst. 122.a člena). IP opozarja, da je navedeni katalog v primerjavi s tistim iz Priloge II k PNR direktivi izrazito širši, in predlaga izključitev lažjih premoženjskih kaznivih dejanj (še zlasti, če niso storjena v okviru hudodelske združbe), kot so npr. izsiljevanje, povzročitev stečaja, zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti ter uskladiitev kataloga s Prilogo II k PNR direktivi. Prav tako predlagamo, da se v sodelovanju z ministrstvom za pravosodje preveri, ali pri temeljnih oblikah ostalih naštetih kaznivih dejanj zares obstojijo prepričljivi razlogi za vključitev na seznam, oz. ali ne bi zadostovala opredelitev zgolj njihovih kvalificiranih (hujših) oblik.

Pristojnosti za izvajanje zunanjega nadzora. IP opozarja, da bi bilo v skladu z obveznostmi Slovenije, kot izhajajo iz PNR direktive treba v ZNPPol (po vzoru nekdanjih določb XIII. poglavja ZEKom-1) opredeliti tudi inšpekcijske in prekrškovne pristojnosti IP, kot nacionalnega nadzornega organa, glede nadzora navedene zbirke (v skladu s 15. členom PNR direktive).

K 45 členu predloga (dopolnitev 3. odst. 113. člena, uporaba tehničnih sredstev pri zbiranju podatkov pri nadzoru cestnega prometa - ANPR)

IP ugotavlja, da nekatere ključne pripombe iz našega zadnjega mnenja, oz. s sestankov na to temo še vedno niso bile upoštevane. Pripadajoča ocena učinkov na varstvo osebnih podatkov glede uporabe ANPR senzorjev v vozilih, ki se uporabljajo za kontrolo prometa na avtocestah, ni bila ustrezno dopolnjena v delu, ki obravnava tveganje množične obdelave osebnih podatkov voznikov in vsa ostala tveganja glede posegov v temeljne človekove pravice. Predlagatelj vztraja pri stališču, da bodo z ANPR sredstvi izvajali zgolj »preselekcijo« vozil, za katera bodo potem izvedeni ukrepi, ter za omejitev rabe predlaga organizacijski ukrep, torej, da bodo ANPR sredstva uporabljali zgolj tisti policisti, ki »večinoma opravljajo naloge na področju nadzora cestnega prometa in preprečevanja čezmejne kriminalitete«.

IP glede na navedeno še vedno meni, da v analizi tveganj in s tem oceni učinkov niso v zadostni meri obravnavana vsa tveganja, saj obstajajo številna nenaslovljena tveganja. Dokler to ne bo izvedeno in dokler ne bodo posledično na podlagi ugotovitev takšne analize vključene dodatne varovalke, se zato IP ne more strinjati s podanim predlogom glede uvedbe avtomatiziranega preverjanja registrskih tablic.

K 44. členu (nov 114.a člen (prej nov 5. odstavek 114. člena), način uporabe tehničnih sredstev pri zbiranju podatkov zaradi opravljanja policijskih nalog)

IP uvodoma pozdravlja, da je predlagatelj primere, ko bo policija tehnična sredstva za zbiranje podatkov smela uporabljati tudi iz zgradb ali drugih objektov, vozila, plovila, zrakoplova in še zlasti brezpilotnega letalnika, skušal opredeliti taksativno (2. odstavek) in ne opisno, vendar pa opozarja, da so opredelitve v alinejah še vedno preširoke in posledično pomenijo možnost prekomernega in nesorazmernega poseganja v zasebnost posameznikov (npr. 2. alineja, ki dovoljuje rabo brezpilotnih letalnikov za zelo splošni namen, tj. za dokazovanje kaznivih dejanj in prekrškov, brez kakršnih koli dodatnih pogojev).

Obenem pa IP ugotavlja, da predlagatelj še vedno ni upošteval ključne pripombe iz našega zadnjega mnenja, saj ni izvedel ustrezne ocene učinkov takšne rabe tehničnih sredstev na varstvo osebnih podatkov. To pomeni, da ni analiziral vseh možnih tveganj, ki jih takšno zbiranje podatkov prinaša in posledično ni mogel predvideti vseh potrebnih varovalk ali drugih ukrepov za naslovlitev teh tveganj. Zato IP še vedno podaja negativno mnenje k temu členu.

K 115. členu obstoječega ZNPPol (dolžnost posredovanja podatkov s strani tretjih oseb)

Glede na nekatere prakse policije v zvezi s pisnimi zaprosili za posredovanje (osebnih) podatkov, ki jih pri svojem delu zaznava IP (glede tega glejte tudi naš komentar k 10. členu, kot navajamo zgoraj), predlagamo, da se besedilo 1. odst. 115. člena dopolni na način, da bo jasneje zapisano, v katerih primerih sme policija pridobivati osebne in druge podatke brez odredbe sodišča oz. državnega tožilca, in v katerih ne. Določnejša razmejitev na tem področju bi namreč po mnenju IP pomembno prispevala k pravni varnosti posameznikov kot tudi upravljavcev teh podatkov, ter obenem pomenila bistveno manjši poseg v zasebnost posameznikov, na katere se zahtevani podatki nanašajo.

K 48.-52. členu (dopolnitev 125.-129. člena, evidence policije)

IP v zvezi z novopredlagano evidenco gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb (30. alineja 1. odst. 125. člena) na podlagi informacij, prejetih od Ministrstva za pravosodje, predlaga proučitev možnosti hrambe t.i. podpisov (angl. fingerprint) fotografij in audio oz. videoposnetkov, namesto dejanskih gradiv

(še zlasti fotografij). V kolikor namreč za identifikacijo določene novo najdene fotografije v zadostni meri zadošča primerjava njenega podpisa (ne zgoščene vrednosti, ampak vrednosti, pridobljene glede na njeno slikovno vsebino), ne vidimo razloga za dolgotrajno hrambo izvorne fotografije. Istočasno pa pozdravljamo novo dodano možnost, da ima oseba, na katero se takšna fotografija idr. nanaša, pravico zahtevati njen izbris iz evidence (nov 4. odst. 128. člena).

Kar zadeva hrambo DNK profilov, daktiloskopskih profilov in fotografij, odvzetih osebam, ki potem niso bile obsojene, IP pozdravlja odločitev predlagatelja, da dejansko poskrbi za izvršitev odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-321/11 s tem, da črta večino možnosti nadaljnje hrambe teh podatkov po trenutku, ko se je kazenski postopek, tekom katerega so bili ti podatki od osumljenca pridobljeni, končal brez obsodilne sodbe.

Vseeno pa predlagamo:

- da se ohrani stavek, da se način posredovanja potrebnih podatkov o načinu zaključka kazenskega postopka podrobneje predpiše v podzakonskem aktu, ter da se v prehodnih in končnih določbah predpiše rok za to;
- da se v prehodnih in končnih določbah predpiše rok za prečiščenje zadevnih evidenc za nazaj;
- da se črta novo predlagani izjemi zadržanja podatkov v blokirani evidenci zavoljo možnosti subsidiarnega preгона (9 mesecev), ali zavoljo odložitve kazenskega preгона (največ 8 let). V obeh primerih je namreč državni tožilec glede na vse okoliščine, vključno s težo kaznivega dejanja precenil, da kazenski pregon ni nujno potreben, zavoljo česar po mnenju IP niso podane okoliščine, iz katerih bi lahko sklepali, da bo osumljenec še ponavljal kazniva dejanja, in da bi bila torej nadaljnja hramba njegovih biometrijskih podatkov še naprej pomembna z namenom »preprečevanja kaznivih dejanj«.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
Informacijska pooblaščenka

Poslati:

- naslovnik, po e-pošti;
- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.